

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ ΓΙΑ

η.μ.σ.

ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων - Πανεπιστήμιο Πειραιά

Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»

**«ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΔΗΜΩΝ ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΗΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ
ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε.»**

Άννα Μ. Κουτσελάκη

Κόρινθος, Σεπτέμβριος 2017



Department of Political Studies and International Relations - University of Peloponnese

Department of Economics - Democritus University of Thrace

Department of Economics - Aristotle University of Thessaloniki

Department of Business Administration - University of Piraeus

Interuniversity Interdepartmental

Master Program in

«Local and Regional Government and Development»

**“ASSESSMENT OF ECONOMIC OPERATION
OF GREEK MUNICIPALITIES IN THE LIGHT OF
EXPLOITATION THE FINANCING TOOLS OF EU”**

Anna M. Koutselaki

Corinth, September 2017

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κύριο Άγγελο Κότιο και τον κ. Κουτουλάκη Μανώλη για την πολύτιμη βοήθειά τους. Οι συμβουλές τους ήταν εξαιρετικά πολύτιμες καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης της διπλωματικής μου εργασίας και συνέβαλαν τα μέγιστα από τη πλευρά τους για την υλοποίησή της. Το κυριότερο όμως είναι ότι μου παρείχαν αμέριστη συμπαράσταση στις δυσκολίες που συνάντησα και χάρη στη πολύτιμη συνεργασία τους κατάφερα ολοκληρώσω τη προσπάθειά μου αυτή.

Ευχαριστώ, επίσης την οικογένειά μου οι οποίοι επιβαρύνθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών μου και με στήριξαν συναισθηματικά.

Στην μνήμη του λατρεμένου μου πατέρα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η έννοια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

1.1 Εισαγωγή	
1.2 Συνταγματική κατοχύρωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης	1
1.3 Θεσμικό πλαίσιο διοικητικής οργάνωσης	
1.4 Διοικητική οργάνωση του κράτους και αποκέντρωση	2
1.5 Ανακεφαλαίωση	3

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Οικονομική διαχείριση Οργανισμών

Τοπικής Αυτοδιοίκησης

2.1 Εισαγωγή	
2.2 Γενικά Θέματα Προϋπολογισμού	4
2.2.1 Βασικές Αρχές Προϋπολογισμού	5
2.2.2 Αρχές Ειδίκευσης και Ειδικότητας	6
2.3 Κοινή Υπουργική Απόφαση σύνταξης Προϋπολογισμού	7
2.4 Επιχειρησιακά Προγράμματα	8
2.5 Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Σταθερότητας	9
2.5.1 Τι περιλαμβάνει το Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Σταθερότητας	10
2.5.2 Τήρηση ορίων Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος Δημοσιονομικής Σταθερότητας από κρατικό Π/Υ αλλά και το Π/Υ του κάθε φορέα Γενικής Κυβέρνησης	
2.6 Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης	11
2.7 Ανακεφαλαίωση	12

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:Γενική μορφή Προϋπολογισμού. Έννοιες

Εσόδων -Δαπανών

3. Εισαγωγή	
3.1 Τακτικά και Έκτακτα Έσοδα	13
3.2 Δαπάνες	14
3.3 Πηγές Εσόδων	
3.3.1 Επιχορηγήσεις	15
3.3.2 Φόροι – τέλη –δικαιώματα –εισφορές	
3.3.3 Αξιοποίηση τοπικών πόρων και περιουσίας	
3.3.4. Χρηματοοικονομικά εργαλεία- δάνεια	16
3.4 Ανακεφαλαίωση	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Ο νέος ρόλος των δήμων στην προγραμματική περίοδο 2014-2020

4.1 Εισαγωγή	
4.2 Προγραμματική περίοδος «ΕΣΠΑ 2014-2020»	17
4.3 Το εργαλείο της «Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης»	18
4.4 Οι δήμοι ως ενδιάμεσοι φορείς διαχείρισης στη «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη» ¹⁹	
4.5 Ανακεφαλαίωση	20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Συγκριτική αξιολόγηση επίδοσης δήμων με βιώσιμη αστική ανάπτυξη

5.1 Εισαγωγή	21
5.2 Μεθοδολογία της έρευνας	
5.3 Τυπολογία δήμων	22

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: Δείκτες για συγκριτική αξιολόγηση επίδοσης δήμων με Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη 26

6.1 Χρηματοοικονομικοί δείκτες - Γενικά	
6.2 Χρηματοοικονομικοί δείκτες	
6.3 Δείκτης Εξειδικευμένου Προσωπικού	
6.4 Γενική Μορφή Προϋπολογισμού και ορισμός μεγεθών για τον καθορισμό των χρηματοοικονομικών δεικτών	27
6.5.Χρηματοοικονομικοί δείκτες Εσόδων	
6.5.1 Δείκτης Αυτονομίας	30
6.5.2 Δείκτης Αστάθειας	
6.5.3 Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις	
6.5.3.α Δείκτης εξάρτησης από τακτικές επιχορηγήσεις	
6.5.3.β Δείκτης εξάρτησης από έκτακτες επιχορηγήσεις	31
6.5.4. Δείκτης ανεξαρτησίας	
6.6 Χρηματοοικονομικοί δείκτες Εξόδων	32
6.6.1.Δείκτης Λειτουργικών Δαπανών	
6.6.2. Δείκτης Επενδύσεων	33
6.7 Δείκτης Εξειδικευμένου Προσωπικού	34
6.8 Ανακεφαλαίωση	

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Συγκριτική παρουσίαση εσόδων

7.1 Δείκτες αυτονομίας	35
7.2. Δείκτες ανεξαρτησίας	37
7.3. Δείκτες αστάθειας	39
7.4 Δείκτες εξάρτησης από τακτικές επιχορηγήσεις	41
7.5 Δείκτες εξάρτησης από έκτακτες επιχορηγήσεις	43
7.6 Συγκεντρωτικός πίνακας εσόδων	45

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: Συγκριτική παρουσίαση δαπανών	46
8.1 Δείκτης Λειτουργικών	
8.2 Δείκτης Επενδύσεων	49
8.3 Συγκεντρωτικός πίνακας δεικτών δαπανών	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: Συγκριτική παρουσίαση προσωπικού	52
9.1 Συγκεντρωτικός πίνακας προσωπικού δήμων με ΒΑΑ	
9.2 Συγκεντρωτικός πίνακας εξειδικευμένου προσωπικού δήμων με ΒΑΑ	55
9.3.1 Δείκτης εξειδικευμένου προσωπικού δήμων με ΒΑΑ έτους 2014	58
9.3.2 Δείκτης εξειδικευμένου προσωπικού δήμων με ΒΑΑ έτους 2015	59
9.3.3 Δείκτης εξειδικευμένου προσωπικού δήμων με ΒΑΑ έτους 2016	60
9.4. Συγκεντρωτικός πίνακας δεικτών εξειδικευμένου προσωπικού δήμων με ΒΑΑ ετών 2014-2016	61
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10	
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	64
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	65

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΔΗΜΩΝ ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΗΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε.»

Σημαντικοί Όροι: [τοπική αυτοδιοίκηση, παροχή υπηρεσιών, ικανοποίηση πολιτών, αποκέντρωση, αποτελεσματική λειτουργία, αποδοτική διοίκηση, ορθή οικονομική διαχείριση, συγκριτική αξιολόγηση, αξιοποίηση πόρων, χρηματοοικονομική μόχλευση, χρηματοδοτικά εργαλεία, αναπτυξιακό προφίλ, βιώσιμη ανάπτυξη]

Περίληψη

Ο χώρος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι ιδανικός για την επίλυση των πρακτικών προβλημάτων της καθημερινότητας, που απασχολούν τους πολίτες και αποτελεί τελικά το πλαίσιο στο οποίο μπορούν να «επιλυθούν» και τα μεγαλύτερα πολιτικά ζητήματα. Παρά τους περιορισμούς που θέτει η νομοθεσία που αφορά στην οικονομική λειτουργία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και την τεράστια μείωση που έχει υποστεί ο προϋπολογισμός της, η σημασία της αποτελεσματικής και αποδοτικής λειτουργίας της οικονομικής της διοίκησης, με ουσιαστικό αναπτυξιακό προφίλ, αναδεικνύεται ακόμη περισσότερο στη σημερινή δύσκολη συγκυρία που βιώνει η χώρα μας. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση καλείται να συνεχίσει να παρέχει όλες τις θεσμοθετημένες υπηρεσίες της χωρίς να επιβαρύνει τους δημότες της με επιπλέον οικονομικά βάρη. Προβάλλει συνεπώς επιτακτική η ανάγκη συγκριτικής αξιολόγησης της οικονομικής λειτουργίας των ΟΤΑ, αξιοποίησης των διαθέσιμων πόρων τους και χρηματοδοτικής μόχλευσης από σύγχρονα χρηματοδοτικά εργαλεία, όπως το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (ΤπΔ) και τα Ευρωπαϊκά Ταμεία, κατόπιν αξιολόγησης της δυνατότητας ανταπόκρισής τους στις δεσμεύσεις που θα αναλάβουν, ώστε να εξασφαλίσουν βιώσιμη ανάπτυξη .

ASSESSMENT OF ECONOMIC OPERATION OF GREEK MUNICIPALITIES IN THE LIGHT OF EXPLOITATION THE FINANCING TOOLS OF EU”

Keywords:[Local Self-government, benefit of services, satisfaction of citizens, decentralisation, effective operation, efficient administration, equitable economic management, comparative evaluation, exploitation of resources, financial leverage, financing tools, developmental profile, viable growth]

Abstract

The space of Organization of Local Authorities A' Grade (OLA) is ideal for the resolution of practical problems of everyday routine, that occupies the citizens and it finally constitutes the frame in which they can “be solved” even the bigger political questions. Despite the restrictions that places the legislation that concerns in the economic operation of Organization of Local Authorities, the enormous reduction that has suffered their budget, the importance effective and efficient operation of theirs economic administration with essential developmental profile, is elected still more in the current difficult economic situation that experiences our country. The Organization of Local Authorities is called to continue providing all their enacted services without it overloads their citizens with moreover economically weights. Appears consequently imperative the need of comparative evaluation of economic operation of Organization of Local Authorities, exploitation of their available resources and financing leverage so that is rendered possible the access in modern financing tools, as the Fund of Deposits and Loans (TpD) and the European Funds, after evaluation of their possibility of correspondence in the engagements that they will undertake, so that they ensure viable growth.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η έννοια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

1.1 Εισαγωγή

Η διοίκηση¹ ανάλογα με το νομικό κριτήριο της νομικής προσωπικότητας χωρίζεται σε άμεση και έμμεση. Άμεση είναι η διοίκηση που περιλαμβάνει τους οργανωτικούς σχηματισμούς που ανήκουν στο νομικό πρόσωπο του κράτους, ενώ έμμεση είναι εκείνη που περιλαμβάνει οργανωτικούς σχηματισμούς με δική τους νομική προσωπικότητα, διαφορετική από τη νομική προσωπικότητα του κράτους. Στο πλαίσιο της έμμεσης διοικητικής οργάνωσης ανήκει και η Τοπική Αυτοδιοίκηση που αφορά το κριτήριο της κατά τόπο οργάνωσης.²

1.2 Συνταγματική κατοχύρωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Το Σύνταγμα κατοχυρώνει την ύπαρξη Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, δεν επιτρέπει την κατάργησή τους και τους αποδίδει ένα κύκλο υποθέσεων τοπικών τις οποίες διαχειρίζονται με δική τους πρωτοβουλία σύμφωνα με όσα ορίζονται ρητώς στο άρθρο 102 §1 του Συντάγματος. Το άρθρο 102 κατοχυρώνει την ύπαρξη οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως εδαφικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Gebietskörperschaften des Öffentlichen Rechts)³. Επομένως, οι οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης εκτός από αρμοδιότητες έχουν και δικαιώματα και υποχρεώσεις, δικό τους πρόσωπο, περιουσία και προϋπολογισμό. Δεν έχουν κανονιστική αρμοδιότητα, μπορούν όμως να είναι αποδέκτες ειδικής νομοθετικής εξουσιοδότησης κατά την έννοια του άρθρου 43 §2 εδ.β' του Συντάγματος. Ενώ στα Συντάγματα του 1927 και 1952 η έννοια της συνταγματικής κατοχύρωσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι μάλλον αμφίβολη, στο Σύνταγμα του 1975 οι διατάξεις για την Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι σαφείς ως προς τη διατύπωση και έχουν επιτακτικό χαρακτήρα.

1. Για τον όρο διοίκηση “η συστηματική διάρθρωση των μερών ενός συνόλου”, Βλ. Δημητρόπουλο “Σύστημα Συνταγματικού Δικαίου”, σελ.1288-1289

2. Διακρίνεται από την Ειδική Αυτοδιοίκηση που οργανώνεται με βάση το κριτήριο της καθ'ύλην αρμοδιότητας

3. βλ. Μπέσιλα-Βήκα *Εν.*, “Τοπική Αυτοδιοίκηση Τόμος 1” και “Επιχειρηματική δραστηριότητα των Ο.Τ.Α.

Μετά την αναθεώρηση του άρθρου 102 §1,2,4,5 περιλαμβάνεται πλέον επιφύλαξη νόμου, που αφορά ωστόσο μόνο θέματα σχετικά με την οργάνωση και τη λειτουργία των οργανισμών με αποτέλεσμα ο νομοθέτης να μην μπορεί να περιορίζει την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση κατοχυρώνεται πλέον σε όλη την έκτασή της.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση κατοχυρώνεται και με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας που κυρώθηκε με το ν.1850/1989 (ΦΕΚ Α' 114).

1.3 Θεσμικό πλαίσιο διοικητικής οργάνωσης

Αναφορικά με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την διοικητική οργάνωση της χώρας «θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε ότι υπήρξαν τέσσερις νόμοι που επέφεραν σημαντικότερες αλλαγές σε αυτή τα τελευταία χρόνια. Πρώτος είναι ο ν.2218/1994 (ΦΕΚ Α'90) «Ίδρυση νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, τροποποίηση διατάξεων για την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση και την Περιφέρεια και άλλες διατάξεις» και ο ν.2240/1994 (ΦΕΚ Α'153) «Συμπλήρωση διατάξεων για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις». Οι δύο νόμοι αυτοί στην ουσία θεσμοθέτησαν τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Δεύτερος είναι ο ν.2503/1997 ««Διοίκηση, οργάνωση στελέχωση της Περιφέρειας, ρύθμιση θεμάτων για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις» που αφορά την Περιφερειακή Αποκέντρωση. Τρίτος είναι ο ν.2539/1997 (ΦΕΚ Α'244) «Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης» που αναφέρεται στην ανασυγκρότηση της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τελευταίος είναι ο ν.3852/2010 (ΦΕΚ Α'87) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης», ο οποίος άλλαξε ριζικά τη διοικητική οργάνωση της Ελλάδας.» [Νίκη Μαργιολάκη (2014)]

1.4 Διοικητική οργάνωση του κράτους και αποκέντρωση

Τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί μια γενική τάση προς μεγαλύτερη αποκέντρωση του κράτους και της Δημόσιας Διοίκησης στις περισσότερες χώρες στο σύγχρονο κόσμο.

Όπως υποστηρίζουν οι επιστήμονες του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ειδική μελέτη «Τριετής Στρατηγική Μεταρρυθμίσεων στη Δημόσια Διοίκηση & την Τοπική Αυτοδιοίκηση 2016-2018», «Η αποκέντρωση του δημόσιου τομέα και η κατανομή των λειτουργιών του σύγχρονου κράτους ανάμεσα στα διάφορα επίπεδα διοίκησης, έχει αποτελέσει ένα σημαντικό ζήτημα πολιτικής που απασχολεί πολλές χώρες καθώς και διεθνείς οργανισμούς. Οι λόγοι που υπαγορεύουν αυτήν την τάση υποστηρίζονται από τα εμπειρικά παραδείγματα που αντλούνται από διάφορες χώρες.

Με τη μεγαλύτερη αποκέντρωση στη διοικητική οργάνωση του κράτους διεκπεραιώνονται αποτελεσματικότερα τα περισσότερα από τα τρέχοντα θέματα διοικητικής λειτουργίας του, γεγονός που αποφορτίζει την κεντρική διοίκηση από ανώφελα διοικητικά κόστη και έτσι της επιτρέπει να επικεντρώνεται στο σχεδιασμό και στην άσκηση των επιτελικών λειτουργιών, που οφείλει σε προτεραιότητα να ασκεί ένα σύγχρονο κράτος. Σημειώνουμε, ότι οι δημοτικές αρχές είναι αναγκασμένες από τη φύση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν να έχουν μια πιο «πρακτική» προσέγγιση των προβλημάτων, μέσα από μια κουλτούρα συνεργασίας.».

Αναμφίβολα, ο χώρος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι το ιδανικό πλαίσιο για την επίλυση των πρακτικών προβλημάτων της καθημερινότητας, που απασχολούν τους πολίτες και αποτελεί τελικά το πλαίσιο στο οποίο μπορούν να «επιλυθούν» και τα μεγαλύτερα πολιτικά ζητήματα.

1.5 Ανακεφαλαίωση

Μέσα από την συνεργασία των δημοτικών αρχών και την συμμετοχή των πολιτών στα «κοινά» σε τοπικό επίπεδο μπορεί να προωθηθεί η λύση των προβλημάτων της τοπικής αυτοδιοίκησης αξιοποιώντας έτσι το συγκριτικό πλεονέκτημα που υπάρχει σε σχέση με το κεντρικό κράτος, που δεν είναι άλλο από το ότι οι πολίτες νιώθουν ότι «ανήκουν» περισσότερο σ' έναν συγκεκριμένο δήμο στην καθημερινή τους ζωή, από ότι στο κράτος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Οικονομική διαχείριση Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

2.1 Εισαγωγή

Η οικονομική διαχείριση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) διέπεται κυρίως από τις διατάξεις του ν.4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας – Δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις», του ν.3852/2010 «Πρόγραμμα “Καλλικράτης”», του ν.3463/2006 «Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων» και του Β.Δ.17-5/15-6-1959 «Περί οικονομικής διοικήσεως και λογιστικού των Δήμων και Κοινοτήτων». Για τη διαχείριση των εσόδων το βασικό νομικό πλαίσιο είναι το Β.Δ.24-9/20-10-1958 και ο Κώδικας Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ).

Παράλληλα, για την οικονομική λειτουργία των Δήμων εφαρμόζεται η διπλογραφική λογιστική μέθοδος σύμφωνα με το Π.Δ. 315/1999 και κατά συνέπεια οι Δήμοι λειτουργούν, παράλληλα, το λογιστικό των Δήμων και το διπλογραφικό σύστημα. Για τον προϋπολογισμό των ΟΤΑ εκδίδεται Κοινή Απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών. Επισημαίνουμε ότι γενικότερα δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στις νησιωτικές και ορεινές περιοχές λόγω των διάφορων ιδιομορφιών τους, όπως ο μικρός πληθυσμός και η ασυνέχεια που παρουσιάζει το έδαφος, αλλά και της δυσκολίας ισότιμης συμμετοχής στη διοίκηση.

Με το άρθρο 76 του ν.4172/2013 ιδρύθηκε το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ (Περιφερειών και Δήμων), με σκοπό την παρακολούθηση της εκτέλεσης των προϋπολογισμών των ΟΤΑ, καθώς και την επίτευξη ισοσκελισμένων προϋπολογισμών και απολογισμών.

2.2 Γενικά Θέματα Προϋπολογισμού

Σύμφωνα με το άρθρο 52 παρ. 1 του ν. 4270/2014 «Προϋπολογισμός είναι ο νόμος με τον οποίο προσδιορίζονται τα δημόσια έσοδα και καθορίζονται τα όρια των εξόδων του Κράτους, καθώς και οι πηγές χρηματοδότησης για κάθε οικονομικό έτος».

Στον ευρύτερο δημόσιο τομέα σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 51 του ν. 1892/90 υπάγονται οι Δήμοι και οι Κοινότητες καθώς και τα νομικά πρόσωπα που υπάγονται σε αυτούς, ενώ εξαιρούνται οι δημοτικές επιχειρήσεις.

Στο άρθρο 1 του βδ 17-5/1959 ως προϋπολογισμός Δήμου ορίζεται η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου με την οποία προσδιορίζονται τα έσοδα και τα έξοδα του ΟΤΑ για ένα οικονομικό έτος.

«Ο Προϋπολογισμός αποτελεί θεμελιώδη έννοια του δημόσιου λογιστικού, με τον οποίο καθορίζεται το ετήσιο δημοσιονομικό πρόγραμμα δράσης. Αποτελεί ένα από τα βασικά εργαλεία λειτουργικού εκσυγχρονισμού της οικονομικής διοίκησης. Συμβάλει στον οικονομικό προγραμματισμό, σύμφωνα με τις προβλέψεις που διατυπώνονται με ορθολογιστικά κριτήρια για το μέλλον, με την ορθή εκτίμηση των οικονομικών δεδομένων που περιέχει και στα πλαίσια του εφικτού να πραγματοποιηθούν.» [Κούγια Ειρήνη,

«Η τηρούμενη δημοσιολογιστική διαδικασία στους φορείς Γενικής Κυβέρνησης, Διαφορές-Ομοιότητες, μελέτη περίπτωσης» (2015)].

2.2.1 Βασικές Αρχές Προϋπολογισμού

« Ο Κρατικός Προϋπολογισμός και οι προϋπολογισμοί των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης διέπονται από τις ακόλουθες αρχές:

1. Αρχή της ετήσιας διάρκειας. Σύμφωνα με την αρχή της ετήσιας διάρκειας, ο Κρατικός Προϋπολογισμός και οι προϋπολογισμοί των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης αφορούν το οικονομικό έτος που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους.

2. Αρχές της ενότητας και της καθολικότητας. Σύμφωνα με τις αρχές της ενότητας και της καθολικότητας, όλα τα έσοδα και οι δαπάνες εγγράφονται και εμφανίζονται σε έναν ενιαίο προϋπολογισμό. Τα έσοδα και οι δαπάνες του προϋπολογισμού δεν δύνανται να πραγματοποιηθούν παρά μόνο αν αντιστοιχούν, όσον αφορά στην Κεντρική Διοίκηση και στα Ν.Π.Δ.Δ., σε Κωδικό Αριθμό Εσόδων ή Εξόδων (ΚΑΕ) του προϋπολογισμού τους, όσον αφορά στα Ν.Π.Ι.Δ., στον προϋπολογισμό τους και υπό τους λογαριασμούς λογιστικής τους (αρχή της ενότητας).

Σύμφωνα δε με τα οριζόμενα στο άρθρο 49 του ν.4270/14 καμία δαπάνη δεν δύναται να αναληφθεί ή και να πραγματοποιηθεί, αν υπερβαίνει, για μεν την Κεντρική Διοίκηση και τα Ν.Π.Δ.Δ. τις εγκεκριμένες πιστώσεις, για δε τα Ν.Π.Ι.Δ. τον προϋπολογισμό τους (αρχή της καθολικότητας).

2.2.2 Αρχές Ειδίκευσης και Ειδικότητας

Οι προϋπολογισμοί των ΟΤΑ συντάσσονται σύμφωνα με τις βασικές αρχές των προϋπολογισμών και την αρχή της ειδίκευσης του προϋπολογισμού και της ειδικότητας των πιστώσεων:

α. Τα έσοδα και οι δαπάνες του Προϋπολογισμού προσδιορίζονται με βάση την προκαθορισμένη αναλυτική κωδικοποιημένη ταξινόμηση που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και επικαιροποιείται σε τακτά διαστήματα (αρχή της ειδίκευσης) .

β. Οι πιστώσεις δεν δύνανται να χρησιμοποιηθούν για να εκπληρώσουν άλλη ανάγκη από αυτήν που προσδιορίζεται στον Προϋπολογισμό, εκτός αν η ανακατανομή πιστώσεων επιτρέπεται από το ν.4270/14 (αρχή της ειδικότητας των πιστώσεων).»⁴

4. Γενικά Θέματα Προϋπολογισμού-διαδικασία σύνταξης-ψηφίσης. Διαθέσιμο στη δ/ση <http://www.karagilanis.gr/oikonomika/proypologismos.html> [Πρόσβαση 10 Οκτώβριου 2017]

2.3 Κοινή Υπουργική Απόφαση σύνταξης Προϋπολογισμού

Ειδικότερα για το τρέχον οικονομικό έτος στην ΚΥΑ υπ' αριθμ. οικ. 23976/ 22.7.2016 (ΦΕΚ Β' 2311/26-07-2016) «Παροχή οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των Δήμων, οικονομικού έτους 2017 - τροποποίηση της υπ' αριθμ. 7028/2004 (Β' 253) απόφασης» και δεδομένων των διατάξεων του άρθρου 77 του Ν. 4172/2013 (Α' 167), του άρθρου 64 του Ν. 4270/2014 (Α' 143) «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις», της παρ. 2 του άρθρου 155 του Ν. 3463/2006 (Α' 114), των περιπτ. δ και ε του άρθρου 63 καθώς και των παρ. 1 του άρθρου 72, 1-3 του άρθρου 86, 1, 2, 4, 6 και 7 του άρθρου 266 του Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α' 87) και των οριζόμενων στην υπ' αριθμ. 7028/3-2-2004 (Β'253) απόφαση, περί καθορισμού του τύπου του προϋπολογισμού των δήμων και κοινοτήτων, όπως αυτή τροποποιήθηκε με τις υπ' αριθμ. 64871/2007 (Β'2253), 70560/2009 (Β'2394), 50698/2011 (Β'2832), 47490/2012(Β'3390), 30842/2013 (Β'1896), 29530/2014 (Β'2059) και 26945/2015 (Β'1621) όμοιες και ισχύει, ορίζεται ότι:

«1. Η δημοσιονομική θέση του Υποτομέα S1313 της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρέπει να είναι ισοσκελισμένη ή πλεονασματική, κατά τα άρθρα 14 παρ.1περ. β και 35 παρ. 1 και 2 Ν. 4270/2014. Οι ΟΤΑ οφείλουν να καταρτίζουν τουλάχιστον ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς σύμφωνα με το άρθρο 64 του Ν. 4270/2014.

Για τους δήμους, επίσης ως φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, ισχύουν κατά τη σύνταξη του προϋπολογισμού τους, οι γενικές αρχές για τη διαχείριση των οικονομικών της Γενικής Κυβέρνησης του άρθρου 33 και της δημοσιονομικής θέσης του άρθρου 35, οι κανόνες του δημοσιονομικού σχεδιασμού του άρθρου 34, του χρέους του άρθρου 36 και της πορείας προσαρμογής του άρθρου 37 και οι γενικές αρχές κατάρτισης Π/Υ του άρθρου 49, του Ν. 4270/2014.

Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι έχουν αναληφθεί υποχρεώσεις και πραγματοποιηθεί δαπάνες καθ' υπέρβαση των εγγεγραμμένων πιστώσεων του προϋπολογισμού, τα ποσά που αναλογούν στο ύψος αυτών, καταλογίζονται σε βάρος των οργάνων που ενέκριναν ή συνέπραξαν στην εκτέλεση της δαπάνης (άρθρο 66 παρ. 5 του Ν. 4270/2014 και άρθρο 10 του Π.δ. 113/2010).» καθώς και ότι:

«4.Νέα έργα χρηματοδοτούμενα από ίδια έσοδα εγγράφονται στον Π/Υ μόνο εφόσον στοιχειοθετείται από τις αντίστοιχες εγγραφές εσόδων η χρηματοδότησή τους.»

Συνεπώς, καθώς οι Ο.Τ.Α. οφείλουν να καταρτίζουν τουλάχιστον ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς, οι οποίοι υποχρεωτικά θα πρέπει να είναι ρεαλιστικοί (με εγγραφή σε αυτούς μόνο δαπανών που μπορούν να χρηματοδοτηθούν από τα έσοδα που αναμένεται να εισπραχθούν) τονίζεται ιδιαίτερα η ανάγκη άσκησης περιοριστικής πολιτικής στις δαπάνες γενικότερα, με υποχρέωση συγκράτησης αυτών στα χαμηλότερα δυνατά επίπεδα.

Επιπλέον, πάσης φύσεως προαιρετικές δαπάνες του άρθρου 202 του ν.3463/2006 (επιχορηγήσεις Ν.Π.Δ.Δ., αθλητικών και πολιτιστικών συλλόγων, βοηθήματα σε οικονομικά αδύνατους κ.ο.κ.) πρέπει να περιορίζονται στις απολύτως αναγκαίες και επιβεβλημένες, κινούμενες στα υπό του νόμου προβλεπόμενα όρια και υπό τον περιορισμό της δυνατότητας χρηματοδότησης αυτών από τις αναμενόμενες εισπράξεις του δήμου. Τέλος, νέα έργα χρηματοδοτούμενα από ίδια έσοδα εγγράφονται στον Π/Υ μόνο εφόσον στοιχειοθετείται από τις αντίστοιχες εγγραφές εσόδων η χρηματοδότησή τους. 5

2.4 Επιχειρησιακά Προγράμματα

Πλέον των ανωτέρω, αρχικά με τα άρθρα 203-207 του ν.3463/2006 θεσπίστηκε η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α, ενώ με το άρθρο 266 του ν.3852/2010⁶ ορίζεται ότι για τον μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό των δήμων εκπονείται το Πενταετές Τεχνικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Τ.Ε.Π.) το οποίο εξειδικεύεται κατ' έτος σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης (Ε.Π.Δ.) και ετήσιο Προϋπολογισμό.

Η κατάρτιση του 5ετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου πραγματοποιείται από την εκτελεστική επιτροπή, η οποία εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο. Στη κατάρτιση συμβάλλει η υπηρεσία προγραμματισμού του Δήμου, η οποία είναι αρμόδια για την υποστήριξη των οργάνων διοίκησης, των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών του προσώπων. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα καταρτίζεται μέσα στο πρώτο 6μηνο της δημοτικής περιόδου, σύμφωνα με την υπ' αριθ. πρωτ. 41179/23-10-2014 Απόφαση του Υπ. Εσωτερικών. Με το έγγραφο με αρ. πρωτ. 8586/31-3-2015 του Υπ. Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης διευκρινίζεται ότι η εν λόγω προθεσμία δεν είναι αποκλειστική, συνεπώς αποδεσμεύεται επί της ουσίας ο προγραμματισμός του Πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος από τον ετήσιο προϋπολογισμό. Ωστόσο το επιχειρησιακό πρόγραμμα πρέπει να εκπονηθεί σε εύλογο χρονικό διάστημα.

Στη κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος εμπλέκεται το σύνολο σχεδόν των οργάνων διοίκησης του Δήμου. Η εκτελεστική επιτροπή είναι το συλλογικό συντονιστικό και εκτελεστικό όργανο του δήμου που παρακολουθεί την εφαρμογή της δημοτικής πολιτικής σε όλους τους τομείς καθώς και την εφαρμογή του επιχειρησιακού σχεδίου του δήμου, του μεσοχρόνιου, ετήσιου και πενταετούς προγράμματος δράσης. Συντονίζει την κατάρτιση και παρακολουθεί την εκτέλεση του επιχειρησιακού προγράμματος, το οποίο και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο. Με σκοπό την αντικειμενικότερη αξιολόγηση του επιχειρησιακού προγράμματος χρησιμοποιούνται δείκτες αποτελεσματικότητας, που επιτρέπουν να εκτιμηθεί ο βαθμός επίτευξης των στόχων σε σχέση με τα αποτελέσματα των δράσεων και δείκτες αποδοτικότητας, που συσχετίζουν το κόστος πραγματοποίησης με τις εκροές των δράσεων. Η θεσμική υποχρέωση σύνταξης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων αποσκοπεί στην εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού στους ΟΤΑ. Οι στόχοι των επιχειρησιακών προγραμμάτων είναι η ανάπτυξη της

⁵ ΚΥΑ υπ' αριθμ. οικ. 23976/ 22.7.2016 (ΦΕΚ Β' 2311/26-07-2016) «Παροχή οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των Δήμων, οικονομικού έτους 2017 - τροποποίηση της υπ' αριθμ. 7028/2004 (Β' 253) απόφασης».

⁶ ν.3852/2010, άρθρο 266: Προγραμματισμός, προϋπολογισμός και θέματα οικονομικής διαχείρισης των νέων δήμων.

περιοχής στους τομείς αρμοδιοτήτων της και η βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου. Στο κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα πρέπει να καθορίζονται οι στρατηγικοί στόχοι, οι αναπτυξιακές προτεραιότητες του Δήμου και οι δράσεις που πρόκειται να υλοποιησει στους τομείς της κοινωνικής προστασίας - αλληλεγγύης, της παιδείας, του πολιτισμού, του αθλητισμού, του περιβάλλοντος, της έρευνας - τεχνολογίας και της προώθησης της απασχόλησης την επόμενη χρονική περίοδο σε όλους τους τομείς των αρμοδιοτήτων του (περιβάλλον, υποδομές, κοινωνική μέριμνα κ.ο.κ.). Επίσης, περιλαμβάνονται στόχοι και δράσεις για τη βελτίωση της εσωτερικής του οργάνωσης και λειτουργίας. Τέλος, συμπεριλαμβάνονται όλες οι δράσεις των Νομικών Προσώπων που εποπτεύει ο Δήμος.

2.5 Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Σταθερότητας

Ακολουθεί συνοπτική αναφορά στο Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Σταθερότητας όπως παρουσιάζεται στη διεύθυνση:<http://www.karagilanis.gr/oikonomika/proypologismos/mesoprothesmo-programma-dimosionomikis-statherotitas-mpds.html> [Πρόσβαση 12 Οκτώβριου 2017]

προκειμένου για την πληρότητα του κεφαλαίου, που όμως δεν αποτελεί τον πυρήνα του ερευνητικού μου έργου, αλλά αναφέρεται παρεπιμπτόντως.

« Η διαμόρφωση και παρακολούθηση του Π/Υ κάθε Ο.Τ.Α. δεν γίνεται χωρίς γενικότερους περιορισμούς. Ο κάθε Δημοτικός ή Περιφερειακός Π/Υ εντάσσεται σε γενικότερα όρια τα οποία προσδιορίζονται όχι μόνο σε ετήσια αλλά και σε 4ετή βάση. Από τις διατάξεις του ν.4270/14 και ειδικότερα από τα οριζόμενα στα άρθρα 43, 44, 45, 46, 47, 48 προβλέπεται η ύπαρξη και δεσμευτική τήρηση των 4ετών ορίων του προϋπολογισμού που προσδιορίζονται από το Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Σταθερότητας (Μ.Π.Δ.Σ.).

2.5.1 Τι περιλαμβάνει το Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Σταθερότητας

Το Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Σταθερότητας (Μ.Π.Δ.Σ.) περιλαμβάνει το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο και την πορεία προσαρμογής προς αυτόν, για τα επόμενα τέσσερα χρόνια, τους ενδεικτικούς ετήσιους στόχους του ελλείμματος ή του πλεονάσματος της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και του χρέους για τα επόμενα τέσσερα χρόνια, τις ποσοτικές επιπτώσεις των προβλεπόμενων δημοσιονομικών και άλλων μέτρων επί του ισοζυγίου της Γενικής Κυβέρνησης για τα επόμενα τέσσερα χρόνια, τα ανώτατα όρια για τις δαπάνες, για κυλιόμενη περίοδο των επομένων από τη σύνταξη του Μ.Π.Δ.Σ. τεσσάρων ετών, κάθε φορά, εκ των οποίων τα δύο πρώτα χρόνια είναι δεσμευτικά, τα ανώτατα όρια για συγκεκριμένες δαπάνες στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, τον ενδεικτικό στόχο ισοζυγίου του ενοποιημένου κοινωνικού προϋπολογισμού, τους στόχους ισοζυγίου των ενοποιημένων προϋπολογισμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, για κυλιόμενη περίοδο των επομένων από

τη σύνταξη του Μ.Π.Δ.Σ. τεσσάρων ετών, κάθε φορά, εκ των οποίων τα δύο πρώτα χρόνια είναι δεσμευτικά.

Το Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα Δημοσιονομικής Σταθερότητας (Μ.Π.Δ.Σ.) απαρτίζεται από το κείμενο των στοιχείων καθώς και την επεξηγηματική έκθεση αυτού, στην οποία αιτιολογούνται μεταξύ άλλων οι εκτιμήσεις ακαθάριστων δαπανών, εσόδων και ελλείμματος ή πλεονάσματος του ενοποιημένου προϋπολογισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για το έτος προϋπολογισμού και κατά τα τρία επόμενα έτη, οι οποίες είναι σύμφωνες με το στόχο του ετήσιου διαρθρωτικού ισοζυγίου της Γενικής Κυβέρνησης. Για τους σκοπούς της κατάρτισης του Μ.Π.Δ.Σ. και της επεξηγηματικής του έκθεσης, το Γ.Λ.Κ. εκδίδει οδηγίες σχετικά με τις διαδικασίες, τις μεθοδολογίες και τους κανόνες για την κατάρτιση προβλέψεων εσόδων, δαπανών και άλλων οικονομικών δεδομένων από τα Υπουργεία και τους λοιπούς εποπτευόμενους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης. Η συλλογή και αποστολή στο Γ.Λ.Κ. των προβλέψεων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης γίνεται μέσω των ΓΔΟΥ των εποπτευόντων Υπουργείων, κατά το πρότυπο της κατάρτισης των ετήσιων προϋπολογισμών και πρέπει να έχει ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου κάθε έτους. Για την κατάρτιση του ενοποιημένου προϋπολογισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης λαμβάνονται υπόψη οι προτάσεις του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ. Το ΓΛΚ μπορεί να ζητά κάθε απαραίτητη πληροφορία και στοιχείο για την κατάρτιση του Μ.Π.Δ.Σ. και της επεξηγηματικής του έκθεσης από οποιονδήποτε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης. Οι προβλέψεις όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης για το Μ.Π.Δ.Σ. συνοδεύονται από έκθεση του οικείου προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών με αιτιολόγηση κάθε ετήσιας απόκλισης άνω του 5% από τα πραγματοποιηθέντα, κατά την τελευταία χρήση, έσοδα ή τα έξοδα του φορέα για την οποία υπάρχουν διαθέσιμα ετήσια οικονομικά στοιχεία. Το Μ.Π.Δ.Σ. και η επεξηγηματική του έκθεση καταρτίζονται από το ΓΛΚ και υποβάλλονται στο Υπουργικό Συμβούλιο προς έγκριση το αργότερο μέχρι την 25η Απριλίου κάθε έτους. Μετά την έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου και το αργότερο μέχρι τις 30 Απριλίου κάθε έτους, ο Υπουργός Οικονομικών δημοσιοποιεί, με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών, το σχέδιο του Μ.Π.Δ.Σ. και της επεξηγηματικής έκθεσης. Το Μ.Π.Δ.Σ. κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 46 του ν.4270/2014 υποβάλλεται από τον Υπουργό Οικονομικών στη Βουλή προς ψήφιση μέχρι το τέλος Μαΐου κάθε έτους.

2.5.2 Τήρηση ορίων Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος Δημοσιονομικής Σταθερότητας από κρατικό Π/Υ αλλά και το Π/Υ του κάθε φορέα Γενικής Κυβέρνησης

Οι δεσμευτικοί στόχοι και τα ανώτατα όρια που καθορίζονται από το εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ. πρέπει να τηρούνται κατά την κατάρτιση των ετήσιων και των συμπληρωματικών Κρατικών Προϋπολογισμών, περιλαμβανομένων των ενοποιημένων ετήσιων προϋπολογισμών των υποτομέων που περιλαμβάνονται στην εισηγητική έκθεση των ετήσιων και των συμπληρωματικών Κρατικών Προϋπολογισμών. Το ίδιο ισχύει και κατά την κατάρτιση οποιωνδήποτε ετήσιων ή αναθεωρημένων προϋπολογισμών οποιουδήποτε φορέα που ανήκει στη Γενική Κυβέρνηση. Τα όρια του Π/Υ του υποτομέα των ΟΤΑ προσδιορίζονται μέσω των ΚΥΑ που εκδίδονται για τη σύνταξη του Π/Υ και παρακολουθείται η εκτέλεσή τους από το “παρατηρητήριο”.

2.6 Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Το «Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης» (εφεξής «Παρατηρητήριο») συστάθηκε ως Επιτροπή με το αρθ.4 του ν.4111/2013 (ΦΕΚ Α' 18), που είναι το κυρίως νομοθέτημα που διέπει την λειτουργία του, στο Υπουργείο Εσωτερικών, με στόχο τη διασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας των ΟΤΑ. Τα τελευταία χρόνια, το Παρατηρητήριο αποτελεί κεντρικό φορέα στον έλεγχο των οικονομικών των ΟΤΑ.

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο αρθ.4 του ν.4111/2013 :

«1. Συνιστάται στο Υπουργείο Εσωτερικών Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α. (εφεξής «Παρατηρητήριο») με στόχο τη διασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α.. Σκοπός του Παρατηρητηρίου είναι η κατάρτιση από τους Ο.Τ.Α. ρεαλιστικών και ισοσκελισμένων προϋπολογισμών και απολογισμών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ισχύουσα δημοσιονομική νομοθεσία, καθώς και η παρακολούθηση σε μηνιαία βάση της εκτέλεσης των προϋπολογισμών των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων που εντάσσονται στο Μητρώο των Φορέων Γενικής Κυβέρνησης. Το Παρατηρητήριο παρέχει γνώμη στους Υπουργούς Εσωτερικών και Οικονομικών επί των σχεδίων των προϋπολογισμών, διατυπώνοντας προτάσεις, προκειμένου να επιτευχθεί ο ανωτέρω σκοπός. Οι προτάσεις του Παρατηρητηρίου λαμβάνονται υπόψη για την κατάρτιση του ενοποιημένου προϋπολογισμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που αποτυπώνεται στο Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής.»

«4. Το Παρατηρητήριο ελέγχει την ορθή εκτέλεση των προϋπολογισμών και την εν γένει πορεία των οικονομικών των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων, όπως αποτυπώνονται στο «Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης» (Ο.Π.Δ.). Το Ο.Π.Δ. υποχρεωτικά συνοψίζει τα στοιχεία του ετήσιου προϋπολογισμού του Ο.Τ.Α. και των νομικών του προσώπων, αποτυπώνει το οικονομικό αποτέλεσμα και τις απλήρωτες υποχρεώσεις και εγκρίνεται από την αρμόδια για την εποπτεία του Ο.Τ.Α. αρχή. Η αρχή αυτή υποχρεούται να αποστέλλει στο Παρατηρητήριο, σε ηλεκτρονική μορφή, το Ο.Π.Δ. που υποβάλλεται σε αυτή από τους Ο.Τ.Α. προς έγκριση, καθώς και αυτό που τελικώς εγκρίνεται από αυτήν, το οποίο αναρτάται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών και του οικείου Ο.Τ.Α.. Το Ο.Π.Δ. περιλαμβάνει υποχρεωτικά μηνιαίους και τριμηνιαίους στόχους σε συμμόρφωση με τον κανόνα του ισοσκελισμού του προϋπολογισμού και τα μνημόνια συνεργασίας σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 του παρόντος και το ακριβές περιεχόμενο του καθορίζεται με την κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 7 του παρόντος.»

«5. Το Παρατηρητήριο αξιολογεί τις προβλέψεις εσόδων που παρουσιάζουν οι Ο.Τ.Α. στον προϋπολογισμό τους και στο Ο.Π.Δ. και διατυπώνει προτάσεις τροποποίησης τους, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο και ιδίως όταν τα έσοδα εμφανίζονται υπερεκτιμημένα και μη ρεαλιστικά. Το Παρατηρητήριο με βάση μηνιαία στοιχεία εκτέλεσης του προϋπολογισμού, που παρακολουθεί η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, καθώς και με πρόσθετα στοιχεία που παρέχει ο Ο.Τ.Α., εφόσον του ζητηθεί (όπως τις τριμηνιαίες εκθέσεις της παρ. 9 του άρθρου 266 και της παρ. 10 του άρθρου 268 του ν. 3852/2010), αξιολογεί και ελέγχει την πορεία της εκτέλεσης του προϋπολογισμού. Σε περίπτωση που διαπιστώσει απόκλιση από τους τριμηνιαίους δημοσιονομικούς στόχους άνω του δέκα τοις εκατό (10%), το Παρατηρητήριο ενημερώνει εντός ενός μηνός από τη λήξη του τριμήνου τον Ο.Τ.Α., την αρμόδια για την εποπτεία του Αρχή και το Υπουργείο Εσωτερικών, παρέχοντας οδηγίες και εισηγούμενο μεθόδους για τη διόρθωση της απόκλισης. Ο Γενικός Διευθυντής Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών λαμβάνοντας υπόψη τις επισημάνσεις του Παρατηρητηρίου υποδεικνύει στους Ο.Τ.Α. τις αναγκαίες ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβούν ώστε να επιτευχθούν οι ανωτέρω διορθώσεις.»

Το Παρατηρητήριο συνεπώς, παρακολουθεί την εκτέλεση του προϋπολογισμού του κάθε ΟΤΑ και των νομικών του προσώπων και την ισοσκελίση τους, με τη χρήση τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών, μέσω του Κόμβου Διαλειτουργικότητας, ο οποίος ενημερώνεται μέσω της υποβολής των οικονομικών στοιχείων στη βάση δεδομένων που τηρείται στην Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης & Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α.), (απόφαση 74712/29-12-2010 ΑΔΑ:4ΠΞΚ-Β).

Είναι αρμόδιο για τον έλεγχο της ορθής εκτέλεσης του προϋπολογισμού και της εν γένει πορείας των οικονομικών και της επιχειρησιακής δράσης των ΟΤΑ και των νομικών τους προσώπων, όπως αποτυπώνονται στο Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης (ΟΠΔ). Αξιολογεί τις προβλέψεις εσόδων που παρουσιάζουν οι ΟΤΑ και διατυπώνει προτάσεις περί τροποποίησής τους, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο. Σε περίπτωση απόκλισης από τους τριμηνιαίους στόχους άνω του 10% παρέχει οδηγίες και εισηγείται μεθόδους για την διόρθωση της απόκλισης και την αποφυγή δημιουργίας ελλείμματος, τις οποίες ο ΟΤΑ υποχρεούται να λάβει υπόψη και να εφαρμόσει με την βοήθεια όλων των δημόσιων αρχών και υπηρεσιών, οι οποίες ομοίως υποχρεούνται να παρέχουν άμεσα κάθε συνδρομή που τους ζητείται και να προβαίνουν στις αναγκαίες ενέργειες και διοικητικές πράξεις.

2.7 Ανακεφαλαίωση

«Οι Δήμοι δεν είναι κλειστοί οργανισμοί αλλά ανοικτά οικονομικά συστήματα με συνεργασίες και αλληλεπίδραση με όλους τους τομείς της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής ζωής. Όπως προβλέπεται από το άρθρο 102 του Συντάγματος έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια η οποία συνεπάγεται το βαθμό αυτονομίας τους και προϋποθέτει την ενίσχυση τους αφενός με πόρους και αφετέρου με φορολογική εξουσία έτσι ώστε να μπορούν να διαχειρίζονται τους φόρους αυτούς σύμφωνα με τις τοπικές ιδιαιτερότητες τους, τις ανάγκες τους αλλά και τις αρμοδιότητές τους όπως προβλέπονται από τους νόμους και από τον χάρτη της Ευρωπαϊκής Τ.Α. στα πλαίσια της επικουρικότητας και της εγγύτητας. Όπως προκύπτει από το άρθρο 157 του ΔΚΚ Ν. 3463/2006 τα έσοδα των ΟΤΑ, προέρχονται, μεταξύ άλλων, από φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές. Ειδικά για τη λειτουργία των εσόδων, αναφέρονται οι θεσμοθετημένες εργασίες που πρέπει να τηρούνται για την επιβολή φόρων τελών και δικαιωμάτων και με τις οποίες γίνεται εκμετάλλευση της περιουσίας του Δήμου.» [Ντανάση Κερασία (2017)]. Στο νέο σύστημα οικονομικής εποπτείας και ταυτόχρονα στήριξης των ΟΤΑ το Παρατηρητήριο διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο ώστε να διασφαλίζεται η οικονομική βιωσιμότητα και η αυτοτέλειά τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Γενική μορφή Προϋπολογισμού.

Έννοιες Εσόδων / Δαπανών

3. Εισαγωγή

Ο Προϋπολογισμός των οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης διακρίνεται σε δυο σκέλη: Το σκέλος των εσόδων και το σκέλος των δαπανών, ενώ παράλληλα διατηρεί τον ενιαίο χαρακτήρα του. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση διαθέτει δικά της έσοδα από φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές, ώστε να μπορεί να χρηματοδοτεί τις δαπάνες με μικρό κόστος διαχείρισης και να αξιοποιεί την φοροδοτική ικανότητα φυσικών και νομικών προσώπων. Η κεντρική διοίκηση με τη σειρά της πρέπει να γνωρίζει τις δυνατότητες των Ο.Τ.Α. να αυτοχρηματοδοτούν τις δαπάνες τους, για να μπορεί να σχεδιάσει ένα σύστημα επιχορηγήσεων.

3.1 Τακτικά και Έκτακτα Έσοδα

Τα βασικά έσοδα των Ο.Τ.Α. περιγράφονται στο άρθρο 157 Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν.3463/06) και διαχωρίζονται σε τακτικά και έκτακτα.

Ως τακτικά ορίζονται όσα προέρχονται:

- i. Από θεσμοθετημένους υπέρ των Ο.Τ.Α. πόρους.
- ii. Από την εκμετάλλευση της κινητής και ακίνητης περιουσίας.
- iii. Από τα ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα.
- iv. Από διάφορος φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές και
- v. Από τοπικά δυνητικά τέλη, δικαιώματα και εισφορές.

Ενώ ως έκτακτα έσοδα ορίζονται όσα προέρχονται:

- i. Από δάνεια, δωρεές, κληροδοτήματα και κληρονομίες.
- ii. Από διάθεση, εκποίηση και εν γένει εκμετάλλευση περιουσιακών στοιχείων.
- iii. Από συμμετοχή σε επιχειρηματική δραστηριότητα κατά τις ειδικότερες διατάξεις του παρόντος.
- iv. Από τα κάθε είδους πρόστιμα ή άλλες διοικητικές κυρώσεις και
- v. Από κάθε άλλη πηγή.

Σημαντικός είναι οι διαχωρισμός των ακόλουθων εννοιών των τακτικών εσόδων:

Φόρος η υποχρεωτική χρηματική καταβολή, χωρίς υποχρέωση ειδικής αντιπαροχή συγκεκριμένης υπηρεσίας

Τέλος υποχρεωτική χρηματική καταβολή με σχέση ανταλλαγής, δηλαδή με ανταποδοτικό χαρακτήρα. Με την έννοια της ανταποδοτικότητας νοείται ότι το ύψος του τέλους οφείλει να είναι ανάλογο του οφέλους που απολαμβάνει ο υπόχρεος

Δικαίωμα υποχρεωτική χρηματική καταβολή, ανεξάρτητο από τη χρήση και την ανταποδοτικότητα του έργου ή της υπηρεσίας

Εισφορά υποχρεωτική χρηματική καταβολή, με αντάλλαγμα μεγαλύτερης αξίας

Τα παραπάνω έσοδα συμβάλλουν σημαντικά στην οικονομική αυτοτέλεια των Ο.Τ.Α. Έχουν καθιερωθεί με τυπικό νόμο ο οποίος είτε επιβάλλει αυτά αυτοδικαίως υπέρ των Ο.Τ.Α. (δηλαδή χωρίς απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου) είτε δίνει την δυνατότητα στους ΟΤΑ με απόφαση του Δημοτικού τους Συμβουλίου να τα επιβάλλουν. Το ύψος τους εξαρτάται από την αποφασιστικότητα των αιρετών οργάνων να τα επιβάλουν και από την ικανότητα των οικονομικών υπηρεσιών να τα βεβαιώσουν και να τα εισπράξουν. Σε όσους δήμους τα έσοδα αυτά είναι σημαντικά (υπερβαίνουν το 50% των συνολικών εσόδων), παρατηρείται υψηλό ποσοστό αυτοχρηματοδότησης κυρίως των λειτουργικών δαπανών, αλλά και υπολογίσιμου τμήματος των επενδύσεων τους.

3.2 Δαπάνες

Οι δαπάνες διακρίνονται σε :

- i. Λειτουργικές δαπάνες χρήσης.
- ii. Επενδύσεις.
- iii. Πληρωμές Π.Ο.Ε., λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις.
- iv. Αποθεματικό

3.3 Πηγές Εσόδων

3.3.1 Επιχορηγήσεις

Στην μελέτη της Επιτροπής Οικονομικών της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας με θέμα «Ελάχιστο κόστος λειτουργίας Δήμων νέο σύστημα κατανομής των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων» (2013) αναφέρεται ότι «η φορολογική προσπάθεια έχει ως στόχο την ενεργοποίηση του ΟΤΑ στην κατεύθυνση της αξιοποίησης των τοπικών φόρων και τελών για να καταβληθεί η επιχορήγηση.

Όταν οι επιχορηγήσεις δεν συνδέονται με συγκεκριμένες ανάγκες, τότε επιδιώκουν να ενισχύσουν, βελτιώσουν, υποστηρίξουν τη συνολική λειτουργία ενός ΟΤΑ, να αναβαθμίσουν δηλαδή τη δυνατότητα του να ασκεί τις αρμοδιότητες του, με βάση τη νομοθεσία και να παρέχει υπηρεσίες στους πολίτες και τις τοπικές επιχειρήσεις

Όταν συνδέονται με συγκεκριμένες ανάγκες, έχουν ως στόχο να επιλύσουν συγκεκριμένα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Δήμοι ή ομάδες Δήμων π.χ. νησιωτικοί ή να καλύψουν ανάγκες που συνδέονται με συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες.

Οι επιχορηγήσεις διακρίνονται επίσης σε:

- τακτικές ή έκτακτες, με βάση την περιοδικότητα και την θεσμική τους κατοχύρωση
- γενικές ή ειδικές, ανάλογα με τον προορισμό των σχετικών εσόδων (δαπάνες κάθε είδους ή συγκεκριμένες, εξειδικευμένες δαπάνες)
- ανοικτές ή κλειστές, με βάση κυρίως τον αριθμό των ΟΤΑ που μπορούν να επιχορηγηθούν, αλλά και την χρονική περίοδο κατά την οποία είναι διαθέσιμη η επιχορήγηση.

Οι τακτικές επιχορηγήσεις διευκολύνουν τον οικονομικό προγραμματισμό των ΟΤΑ και οι γενικές δεν θίγουν την οικονομική και διοικητική τους αυτοτέλεια. Αποτελούν το κυριότερο μέσο που έχει στην διάθεση της η κεντρική διοίκηση για να χρηματοδοτεί γενικά τους ΟΤΑ, να ενισχύει τους οικονομικά αδύναμους και να προωθεί την οικονομική της πολιτική.

Οι έκτακτες επιχορηγήσεις θα έπρεπε να καλύπτουν μόνο απρόβλεπτες, επείγουσες κ.λπ. ανάγκες. Η χρησιμοποίησή τους σε μόνιμη βάση εντείνει την εξάρτηση των ΟΤΑ από το κράτος και πολλές φορές είτε δεν επιτυγχάνουν τους στόχους τους είτε ή αποτελεσματικότητά τους είναι περιορισμένη.»

3.3.2 Φόροι – τέλη –δικαιώματα –εισφορές

Αποτελεί τη βασική πηγή των ιδίων εσόδων και θα πρέπει να παρουσιάζει τάση αύξησης του ποσοστού της επί του συνόλου των εσόδων των ΟΤΑ καθώς υπάρχει έντονη μείωση των επιχορηγήσεων και των ΚΑΠ.

3.3.3 Αξιοποίηση τοπικών πόρων και περιουσίας

Σημαντική πηγή ιδίων εσόδων αποτελεί η αξιοποίηση των τοπικών πόρων και της περιουσίας. Η αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας, κυρίως μέσω της χρησιμοποίησης για τη κάλυψη των αναγκών του ίδιου του Δήμου και για την άντληση οικονομικών πόρων, προβάλλει ως επιτακτική ανάγκη στις μέρες μας.

3.3.4. Χρηματοοικονομικά εργαλεία- δάνεια

Η χρήση χρηματοοικονομικών εργαλείων αποτελεί μεν πηγή χρηματοδότησης, η οποία όμως μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα εάν δεν χρησιμοποιηθεί σωστά και κυρίως για επενδύσεις. Το θεσμικό πλαίσιο των ΟΤΑ βάζει περιορισμούς στη λήψη δανείων όταν αυτά προβλέπονται για την αποπληρωμή ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων ή λειτουργικών δαπανών.

«Η χρηματοδότηση μπορεί να διαχωριστεί σε δύο κατηγορίες: στη χρηματοδότηση που θα προέλθει από εγχώριους πόρους και στην χρηματοδότηση που θα προέλθει από βοηθητικούς πόρους του εξωτερικού» [Μαργιολάκη Νίκη, (2014)].

3.4 Ανακεφαλαίωση

Παρά τους ανωτέρω περιορισμούς που θέτει το θεσμικό πλαίσιο της οικονομικής λειτουργίας της Τοπική Αυτοδιοίκησης και την μείωση που έχει υποστεί ο προϋπολογισμός της λόγω και της υφιστάμενης και παρατεταμένης οικονομικής κρίσης, αναδεικνύεται η σημασία της αποτελεσματικής και αποδοτικής λειτουργίας της οικονομικής της διοίκησης και η στελέχωσή της με ειδικευμένο προσωπικό, ώστε να αναβαθμιστεί το επιχειρησιακό μοντέλο των δήμων, να ενισχυθεί ο αναπτυξιακός τους ρόλος και να διαμορφώσουν ένα ουσιαστικό αναπτυξιακό προφίλ, ώστε να καταστούν ικανοί να μοχλεύσουν την αγορά και να αποκτήσουν πρόσβαση σε σύγχρονα χρηματοδοτικά εργαλεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Ο νέος ρόλος των δήμων στην προγραμματική περίοδο 2014-2020

4.1 Εισαγωγή

Η ισχυρή και γενικευμένη κρίση της ελληνικής οικονομίας, η οποία συνεχίζει την πολυετή υφεσιακή της πορεία, δημιουργεί ένα νέο κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον και φέρνει αντιμέτωπους τους ΟΤΑ της χώρας μας με σημαντικές προκλήσεις για την άσκηση τοπικών δημόσιων πολιτικών, που καλούνται να αντιμετωπίσουν. Σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται στον «Οδικό Χάρτη Μεταρρυθμίσεων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση», που έχει εκπονηθεί από το Κέντρο Ερευνών του Πανεπιστημίου Πειραιώς, χρόνιες διαρθρωτικές αδυναμίες, όπως υψηλό ποσοστό ανελαστικών δαπανών, μεγάλη εξάρτηση από τη κεντρική διοίκηση στη χρηματοδότηση, μειωμένη δυνατότητα προγραμματισμού εσόδων και δαπανών λόγω της παρακράτησης από το κράτος των ΚΑΠ, μικρή συμμετοχή των ιδίων εσόδων στα συνολικά, έλλειψη ορθολογικής κατανομής των πόρων για επενδύσεις, ανταγωνιστική κατανομή των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων, υπερχρέωση ενός αριθμού των ΟΤΑ, αδυναμία είσπραξης ιδίων εσόδων, μη επαρκής οργάνωση των οικονομικών και άλλων υπηρεσιών των ΟΤΑ, μη επαρκής στελέχωση με ειδικευμένο προσωπικό, φαινόμενα αδιαφάνειας και κακοδιαχείρισης σε ορισμένους δήμους κ.α., γιγαντώνονται καθώς επιδεινώνεται η οικονομική κατάσταση των ΟΤΑ με συνέπεια την δραστική μείωση τόσο των λειτουργικών, όσο και των επενδυτικών και κοινωνικών πόρων τους.

Ταυτόχρονα, η συνεχιζόμενη οικονομική κρίση προκαλεί ισχυρή επιδείνωση όλων των κοινωνικών δεικτών, με αποτέλεσμα την ενισχυμένη ανάγκη για παροχή κοινωνικής αρωγής. Συνεπώς, θα πρέπει αφενός να υπάρξει απόλυτος εξορθολογισμός των δαπανών και αφετέρου να αναζητηθούν νέοι πόροι. Σε αυτό το πλαίσιο και κάτω από αυτούς τους περιορισμούς καλείται να κινηθεί η τοπική κοινωνική πολιτική, στην οποία προσβλέπουν οι πολίτες που έχουν ανάγκη.

4.2 Προγραμματική περίοδος «ΕΣΠΑ 2014-2020»

Η «Ευρώπη 2020» είναι η αναπτυξιακή στρατηγική της ΕΕ για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομία (smart-inclusive-sustainable economy). Βασίζεται στις οριζόντιες αρχές της αειφόρου ανάπτυξης, των ίσων ευκαιριών και την προστασία του περιβάλλοντος. Οι θεματικοί στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» υλοποιούνται μέσω της πολιτικής συνοχής από τα Κράτη-Μέλη τα οποία αξιοποιούν τα διαθέσιμα κονδύλια για την υλοποίηση των επιχειρησιακών τους προγραμμάτων, τα οποία χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το Ταμείο Συνοχής (ΤΑ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)

και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ), γνωστά ως Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ).

Η Πολιτική Συνοχής είναι η βασική πολιτική επενδύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης με στόχο στην αλληλεγγύη μεταξύ των Κρατών-Μελών της, στη σύγκλιση των Περιφερειών μεταξύ τους και στη μείωση των αναπτυξιακών ανισοτήτων και γενικότερα των κοινωνικών και εδαφικών διαφορών τους.

Δυο από τα βασικότερα νέα στοιχεία της πολιτικής συνοχής της Ε.Ε. για την περίοδο 2014-2020 είναι: (α) οι Στρατηγικές Έρευνας και Καινοτομίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση, οι οποίες στοχεύουν σε έναν αναπτυξιακό-οικονομικό μετασχηματισμό με χωρική διάσταση και

(β) η ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη χωρική και αστική ανάπτυξη, που υλοποιείται μέσω των εργαλείων: «Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις», «Ολοκληρωμένη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη» και «Τοπική Ανάπτυξη με πρωτοβουλία των Τοπικών Κοινοτήτων».

Σημειώνουμε ότι η χωρική συνοχή αποτελεί πλέον ισάξιο στόχο της πολιτικής συνοχής.

Ο αναπτυξιακός προγραμματισμός εμπεριέχει την έννοια του «χώρου» και οι δεσμεύσεις τις οποίες έχει επηρεάζουν τον αναπτυξιακό προγραμματισμό.

Για την Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη δύναται να αξιοποιηθούν πόροι των ΕΔΕΤ (όπως ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΕΓΤΑΑ) και διάφορες πηγές χρηματοδότησης (Τομεακά ΕΠ, ΠΕΠ κλπ.), ώστε να είναι δυνατή η πολυτομεακή και πολυταμειακή παρέμβαση στις περιοχές εφαρμογής των παραπάνω εργαλείων.

4.3 Το εργαλείο της «Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης»

Στρατηγικός στόχος της Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 είναι «η επίτευξη της απασχόλησης, της κοινωνικής συνοχής και της διατήρησης των πόρων, εστιάζοντας στη φέρουσα δυνατότητα και τις ιδιαίτερες ανάγκες των επιμέρους χωρικών ενοτήτων και χρησιμοποιώντας ως κινητήρες της την ανταγωνιστικότητα και την τοπική επιχειρηματικότητα».

Ο ρόλος της πόλης στην σύγχρονη πραγματικότητα αναδεικνύεται ως ο κρίσιμος ενδιάμεσος κρίκος ανάμεσα στον πολίτη – κάτοικο και τον φορέα πολιτικής - κράτος.

Αναγνωρίζοντας τον πολυδιάστατο ρόλο των πόλεων και την αμεσότητα που μπορεί να έχει η παρέμβαση των τοπικών αρχών, η Ευρωπαϊκή Ένωση δημιούργησε τα εργαλεία «Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης» ως το χρηματοδοτικό μέσο που δίνει την ευκαιρία στις Τοπικές Αρχές να σχεδιάσουν το μέλλον της πόλης τους, επιδιώκοντας συνέργειες και προσθετικότητες για την επίτευξη των κοινών στόχων, στον οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό τομέα. Με αυτό τον τρόπο η αξιοποίηση των χρηματοδοτικών κονδυλίων έχει πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα αφού εκμεταλλεύεται τόσο την αμεσότητα της επαφής ανάμεσα στις τοπικές δημοτικές αρχές και τους πολίτες-κατοίκους όσο και την ουσιαστική γνώση των ζητημάτων που έχουν οι τοπικές αρχές μέσα σε ένα δημοκρατικό πλαίσιο λειτουργίας.

Ως κύριες προκλήσεις για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη εντοπίζονται:

-Η ολοκληρωμένη και στοχευμένη αναπτυξιακή παρέμβαση στα αστικά κέντρα με στόχο την αποκατάσταση του οικονομικού τους ιστού και τη λειτουργία τους ως κινητήριες δυνάμεις στην ευρύτερη περιοχή επιρροής τους.

-Η αντιστροφή της κοινωνικής και περιβαλλοντικής υποβάθμισης των αστικών περιοχών, ιδίως των περιοχών συγκέντρωσης μειονεκτικών ομάδων, των υποβαθμισμένων εμπορικών κέντρων των μεγάλων πόλεων (ιδίως στα μητροπολιτικά κέντρα Αθήνας και Θεσσαλονίκης) και των εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών/βιοτεχνικών/επαγγελματικών ζωνών.

-Η άμεση αντιμετώπιση των κοινωνικών συνεπειών της κρίσης, με την αναζωογόνηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που δημιουργούν θέσεις απασχόλησης και την ανασυγκρότηση των κοινωνικών υποδομών.

-Η προώθηση της σύνδεσης καινοτομίας και επιχειρηματικότητας στο αστικό περιβάλλον, με αιχμή την στρατηγική της έξυπνης εξειδίκευσης.

-Η ανάπτυξη δομών κοινωνικής οικονομίας και στέγασης με την ενεργό συμμετοχή των πολιτών.

4.4 Οι δήμοι ως ενδιάμεσοι φορείς διαχείρισης στη «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη»

Η εθνική στρατηγική της Ελλάδας έχει αποτυπωθεί στο Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ), Εταιρικό Σύμφωνο για το «Πλαίσιο Ανάπτυξης –ΕΣΠΑ 2014-2020», στο οποίο εισάγεται η Ολοκληρωμένη Προσέγγιση στη Χωρική Ανάπτυξη μέσω της σύνδεσης του χωρικού και του αναπτυξιακού σχεδιασμού.

Ο αναπτυξιακός νόμος 4269/2014 (ΦΕΚ 142 Α/2014) «Χωροταξική και Πολεοδομική Μεταρρύθμιση-Βιώσιμη Ανάπτυξη» αποτελεί το νέο Εργαλείο Χωρικού Σχεδιασμού που αποτυπώνει την Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική με βάση νέο θεσμικό πλαίσιο, τους κανόνες και τις κατευθύνσεις της νέας πολιτικής συνοχής της ΕΕ, αλλά και το ισχύον Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής πολιτικής. Τα εργαλεία «Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης» παρέχουν την δυνατότητα, ώστε η γνώση των τοπικών ζητημάτων να οδηγήσει στη διαμόρφωση σχεδίων δράσης που εξυπηρετούν τις πραγματικές ανάγκες κάθε χωρικής ενότητας με μία αμεσότητα που δεν μπορεί να υποκατασταθεί από περιφερειακές ή εθνικές αρχές. Οι δήμοι λοιπόν διαδραματίζουν πλέον καθοριστικό ρόλο ως φορείς διαχείρισης στο νέο εργαλείο χωρικής ανάπτυξης για τους ΟΤΑ καθώς εμπλέκονται και κινητοποιούνται με στόχο την υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων. Η χρήση των χρηματοδοτικών εργαλείων απαιτεί όμως την εκ των προτέρων δημιουργία εσόδων από τους δικαιούχους, ώστε να είναι ικανοί να αποπληρώσουν το ποσό που έλαβαν μέσα από την αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων που διαθέτουν καθώς απαιτούνται πλέον «ώριμες στρατηγικές» προκειμένου οι δήμοι να καταστούν δικαιούχοι κοινοτικών πόρων.

[Άγγελος Κότιος, Μανώλης Κουτουλάκης, «Η Ολοκληρωμένη Προσέγγιση στη Χωρική Ανάπτυξη στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2010», 2016]

Η εμπειρία από την προγραμματική περίοδο 2007-2013 έδειξε ότι η αξιοποίηση των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων (ΔΤ) προϋποθέτει βελτιώσεις στα συστήματα εσωτερικής οργάνωσης των δήμων, αλλά και στα συστήματα σχεδιασμού, προγραμματισμού, υλοποίησης και παρακολούθησης των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων.

Μεταξύ των κυριότερων προβλημάτων στην εφαρμογή της πολιτικής συνοχής σε σχέση με την αξιοποίηση των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων από τους ΟΤΑ για την υλοποίηση των επιχειρησιακών τους προγραμμάτων, συγκαταλέγονται τα κάτωθι :

- Οι δήμοι της χώρας και ειδικά οι μικροί και μεσαίοι διαθέτουν περιορισμένους πόρους και **στελεχικό δυναμικό** για την προετοιμασία των επιχειρησιακών προτάσεων και την ωρίμανση έργων.
- Η αβέβαιη χρηματοδότηση των προτάσεων των δήμων έχει συχνά ως αποτέλεσμα την μη υποβολή προτάσεων.

Συνεπώς, αναγκαία προβάλλεται η προσαρμογή των δομών και πολιτικών των δήμων στις νέες αρχές, τους κανόνες, τους όρους, τις προϋποθέσεις και κατευθύνσεις της νέας πολιτικής συνοχής και η εκπόνηση τοπικής στρατηγικής για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη, ώστε να αξιοποιηθούν τα νέα χωρικά εργαλεία .

Επιπλέον, απαιτείται βελτίωση της αξιοποίησης των πόρων καθώς το ανταγωνιστικό πλαίσιο δημιουργεί και συνθήκες ανταγωνισμού στη διεκδίκησή τους. Η οικονομική λειτουργία των ΟΤΑ θα πρέπει να συνάδει με την αναπτυξιακή τους πορεία και να τους καθιστά ικανούς στη διεκδίκηση ευρωπαϊκών κονδυλίων για υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων. Καθοριστική αναδεικνύεται η εμπλοκή και κινητοποίηση των τοπικών φορέων, η ανάλυση σε βάθος των αδυναμιών και των προκλήσεων σε χωρικό επίπεδο και η σαφής σύνδεση των πόρων με συγκεκριμένο στόχο τοπικής στρατηγικής.

4.5 Ανακεφαλαίωση

Καθώς οι πόλεις αναλαμβάνουν πρωταγωνιστικό ρόλο στα πλαίσια υλοποίησης των στρατηγικών στόχων της Ολοκληρωμένης Χωρικής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ 2014-2020) προβάλλει επιτακτική η ανάγκη συγκριτικής αξιολόγησης της οικονομικής λειτουργίας των δήμων, αξιοποίησης των διαθέσιμων πόρων τους και χρηματοδοτικής μόχλευσης ώστε να καταστεί δυνατή η πρόσβαση σε σύγχρονα χρηματοδοτικά εργαλεία, όπως το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (ΤπΔ) και τα Ευρωπαϊκά Ταμεία, κατόπιν αξιολόγησης της δυνατότητας ανταπόκρισής τους στις δεσμεύσεις που θα αναλάβουν για να εξασφαλίσουν βιώσιμη ανάπτυξη. Το γεγονός αυτό αποτελεί και τον πυρήνα του ερευνητικού μου εγχειρήματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΜΕ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

5.1 Εισαγωγή

Με την παρούσα ερευνητική μελέτη επιχειρείται η αποτίμηση της οικονομικής λειτουργίας των ΟΤΑ, η οποία θα πρέπει να συνάδει με την αναπτυξιακή τους πορεία και να τους καθιστά ικανούς στη διεκδίκηση ευρωπαϊκών κονδυλίων για υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων, μέσα στο σημερινό ανταγωνιστικό περιβάλλον. Δεν αφορά σε μελέτη περίπτωσης κάποιου δήμου (για τον οποίο πιθανώς υπάρχουν συναφείς έρευνες). Έγινε προσπάθεια εσωτερικής αξιολόγησης των δήμων που μελετήθηκαν βάση ενδεδειγμένων και παραδεκτών χρηματοοικονομικών δεικτών, με χρήση προϋπολογιστικών και απολογιστικών οικονομικών στοιχείων, που αφορούν στις τρεις προηγούμενες της τρέχουσας, οικονομικές χρήσεις, δηλαδή στα έτη 2014, 2015 και 2016. Τα ευρήματα της έρευνας έχουν προβολή στο σύνολο των ΟΤΑ της χώρας.

Στόχος, είναι η ανάδειξη του αναπτυξιακού προφίλ που θα πρέπει να εμφανίζουν οι δήμοι ώστε να καταστούν επάξιοι διεκδικητές νέων πόρων από σύγχρονα χρηματοδοτικά εργαλεία προκειμένου να διατηρήσουν την ικανότητά τους να παρέχουν όλες τις θεσμοθετημένες αρμοδιότητες, χωρίς επιβάρυνση των πολιτών. Επιπλέον, με την χρήση των χρηματοοικονομικών δεικτών που κατασκευάστηκαν, παρέχεται η δυνατότητα εκτίμησης πιθανών προβλημάτων όσον αφορά στην οικονομική λειτουργία των δήμων και διατύπωσης προτάσεων για τη βελτίωση της υπάρχουσας κατάστασης, στην κατεύθυνση της αποτελεσματικότερης και αποδοτικότερης διαχείρισης των πόρων τους.

5.2 Μεθοδολογία της έρευνας

Η διαδικασία διερεύνησης που υιοθετήθηκε προκειμένου να κατανοηθεί η υπάρχουσα κατάσταση της οικονομικής λειτουργίας των δήμων, με στόχο την πρόβλεψη, είναι η μικτή μέθοδος. Κρίθηκε ως αναγκαία ερευνητική τεχνική η συνδυαστική χρήση της ποσοτικής και της ποιοτικής μεθόδου, για την αντικειμενική, συστηματική και ποιοτική περιγραφή του προφανούς περιεχομένου της πληροφορίας. Τα παραδεκτά, αξιόπιστα και έγκυρα αριθμητικά δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν στην έρευνα είναι πρωτογενή και αντλήθηκαν από το «Παρατηρητήριο», έναν από τους νέους θεσμούς για την εποπτεία των οικονομικών των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ν. 4111/2013). Το Παρατηρητήριο είναι ενταγμένο στο ΥΠΕΣ και η βασική του αποστολή είναι η συνεχής παρακολούθηση σε μηνιαία βάση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων. Για την αύξηση της διαφάνειας και για την ταχύτερη και αυτοματοποιημένη άντληση

των οικονομικών στοιχείων των ΟΤΑ το ΥΠΕΣ έθεσε σε λειτουργία στην έδρα του το λεγόμενο «Κεντρικό Κόμβο Διαλειτουργικότητας για την παροχή οικονομικών δεδομένων των Περιφερειών και Δήμων». Παράλληλα, εξακολουθεί να βρίσκεται σε ισχύ η αποστολή των οικονομικών στοιχείων των ΟΤΑ μέσω της Διαδικτυακής Εφαρμογής της ΕΕΤΑΑ Α.Ε. Η αποστολή και διάθεση των οικονομικών στοιχείων των ΟΤΑ και στα δύο συστήματα είναι υποχρεωτική, εντός των οριζόμενων ημερομηνιών (εντός 10 ημερών από τη λήξη του μήνα αναφοράς), για το σύνολο των στοιχείων που περιγράφονται στη σχετική Υπουργική Απόφαση (Α.Π.: 74712/29-12-2010). Η μη συμμόρφωση των ΟΤΑ συνεπάγεται κυρώσεις. [Κέντρο Ερευνών Πανεπιστημίου Πειραιώς, «Οδικός Χάρτης Μεταρρυθμίσεων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση», 2014, σελ. 194-222].

Επιπλέον, αντλήθηκαν στοιχεία προσωπικού των δήμων της χώρας, από την κεντρική βάση δεδομένων (Μητρώο Ανθρώπινου Δυναμικού του Ελληνικού Δημοσίου) που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, για την απογραφή των φυσικών προσώπων που μισθοδοτούνται ή λαμβάνουν πάσης φύσεως αποδοχές ή πρόσθετες αμοιβές ή αποζημιώσεις ή με οποιαδήποτε άλλη ονομασία απολαβές και συνδέονται με οποιαδήποτε σχέση ή σύμβαση εργασίας ή έργου με τους φορείς του δημοσίου τομέα που ορίζονται στην παρ.1 του άρθρου 14 του ν.2190/1994 (Α΄28) όπως ισχύει, η οποία δημιουργήθηκε κατά τα οριζόμενα στο άρθρο δεύτερο του ν.3854/2010 και στην κατ'εξουσιοδότησή του εκδοθείσα υπ'αριθμ 2/37345/0004/2010 (Β΄784) Κοινή Υπουργική Απόφαση. Στην εφαρμογή του Μητρώου Ανθρώπινου Δυναμικού του Ελληνικού Δημοσίου έχουν πρόσβαση πιστοποιημένοι χρήστες από όλους τους απογραφόμενους φορείς, οι οποίοι κάθε φορά που επέρχεται οποιαδήποτε μεταβολή στα στοιχεία του ανθρώπινου δυναμικού τους, υποχρεούνται να την καταχωρούν στην εφαρμογή του Μητρώου, επικαιροποιώντας τα τηρούμενα στοιχεία.

Το πλούσιο σε πληροφορίες αριθμητικό υλικό είναι δυναμικό και αντιστοιχεί σε ορισμένη χρονική περίοδο και συγκεκριμένα στα οικονομικά έτη 2014 έως και 2016.

5.3 Τυπολογία δήμων

Ο πεπερασμένος χρόνος εκπόνησης της παρούσας μελέτης ταυτόχρονα με το μεγάλο αριθμό των δήμων της χώρας, αποτελούν τους ερευνητικούς περιορισμούς που υπαγόρευσαν την τυπολογία αυτών. Προκρίθηκε ομαδοποίηση, που είναι διάφορη από αυτήν που συνήθως υιοθετείται, βάσει των γεωχωρικών ή πληθυσμιακών δεδομένων, δηλαδή σε αστικούς, ορεινούς, νησιωτικούς, μητροπολιτικούς δήμους.

Οι δήμοι που απαρτίζουν τον υπό μελέτη πληθυσμό και επελέγησαν για μελέτη της οικονομικής τους λειτουργίας και είναι αυτοί που εφαρμόζουν το χωρικό εργαλείο χρηματοδότησης «Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη» (ΒΑΑ) της προγραμματικής περιόδου 2014-2020. Πρόκειται για δήμους με γεωγραφική διασπορά μεν αλλά με ανάλογα χαρακτηριστικά (όμοιο προφίλ) δε, η δράση των οποίων έχει βαρύνουσα

σημασία για τους υπόλοιπους, καθώς μέσα από την αναπτυξιακή τους παρέμβαση, προκαλείται κινητήρια δύναμη για την ευρύτερη περιοχή επιρροής τους.

Μελετήθηκε λοιπόν το όμοιο προφίλ των δήμων που εφαρμόζουν ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη χωρική και αστική τους ανάπτυξη, σύμφωνα με το στρατηγικό τους όραμα, μέσω του εργαλείου της «Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης» (ΕΣΠΑ 2014-2020), ως χρηματοδοτικό πολυτομεακό και πολυταμειακό εργαλείο, με στόχο την ανάπτυξη της περιοχής στους τομείς αρμοδιοτήτων τους, την αναζωογόνηση του αστικού τους ιστού και την ανασυγκρότηση των κοινωνικών υποδομών μέσω της δημιουργίας θέσεων εργασίας, με αναπόφευκτο συνεπακόλουθο την θετική επίδραση στην ευρύτερη περιοχή επιρροής τους. Προκρίθηκε η επιλογή αυτής της τυπολογίας καθώς οι συγκεκριμένοι δήμοι παίζουν καθοριστικό ρόλο στόχευσης σε μεγάλα αναπτυξιακά προγράμματα. Μέσα από τα ευρήματα των αποτελεσμάτων της έρευνας θα αναδειχτεί το προφίλ των πρωτοπόρων δήμων και θα διατυπωθούν προτάσεις για την βελτίωση της οικονομικής-αναπτυξιακής-βιώσιμης λειτουργίας του συνόλου των δήμων της χώρας, προκειμένου να καταστούν ανταγωνιστικοί και αυτοί με την σειρά τους, στην διεκδίκηση ευρωπαϊκών πόρων και εν τέλει να αναζωογονηθούν.

Πίνακας 4
Δήμοι που εφαρμόζουν το χωρικό εργαλείο χρηματοδότησης ΒΑΑ της
προγραμματικής περιόδου «ΕΣΠΑ 2014-2020»

Δήμος	ΒΑΑ	Π/Υ	Δήμος	ΒΑΑ	Π/Υ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	"ΕΛΚΥΣΤΙΚΗ ΠΟΛΗ"	8.572.771,50	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	<p>Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας</p> <p>Προστασία του Περιβάλλοντος – Μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον</p> <p>Ανάπτυξη - Εκσυγχρονισμός – Συμπλήρωση μεταφορικών υποδομών</p> <p>Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμηση της Φτώχειας και των Διακρίσεων</p>	20.900.000,00
ΔΡΑΜΑ	<p>Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας</p> <p>Βελτίωση της ελκυστικότητας της Περιφέρειας ως τόπου εγκατάστασης επιχειρήσεων και ατόμων</p> <p>Ανάπτυξη Ανθρώπινων Πόρων και Κοινωνική Συνοχή</p>	8.406.438,06	ΒΑΑ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ	<p>Βελτίωση της Ελκυστικότητας και της Ανταγωνιστικότητας της Αθήνας</p> <p>Βελτίωση της Απασχόλησης, της Κινητικότητας και της Προσαρμοστικότητας Ανέργων και Εργαζομένων</p> <p>Ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής και Βελτίωση της Ποιότητας Ζωής</p> <p>Τεχνική Υποστήριξη της Εφαρμογής</p>	548.760.000,00

	Τεχνική Βοήθεια			και Στοχευμένη Δημιουργία Ικανοτήτων (capacity building)	
ΚΑΒΑΛΑΣ	«Καβάλα 2023: Δημιουργική πόλη – τουριστικός προορισμός αριστείας»	8.599.711,51	ΒΑΑ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ	«Αναζωογόνηση και εξειδίκευση της οικονομικής λειτουργίας» «Ενίσχυση πολιτιστικής ταυτότητας και ανάδειξη – προστασία αστικού περιβάλλοντος» «Πρώθηση επιχειρηματικότητας και απασχόλησης»	259.793.000,00
ΒΕΡΟΙΑΣ	«Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Βέροιας»	4.204.000,00	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ - ΝΑΥΠΛΙΩΝ	Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας , της ελκυστικότητας και της εξωστρέφειας της Περιφέρειας (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της περιφερειακής προστιθέμενης αξίας Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού-Ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση Προστασία του περιβάλλοντος – μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον	8.460.000,00
ΕΔΕΣΣΑΣ	«Έδεσσα, Αστική αναζωογόνηση»	2.601.000,00	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ		9.165.000,00
ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	« Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Κατερίνης»	3.200.000,00	ΛΕΣΒΟΥ	«Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη Μυτιλήνης»	10.500.000,00
Ηρωικής Πόλης Νάουσας	«Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Νάουσας»	3.504.000,00	ΧΙΟΥ	«Ανάδειξη της ταυτότητας της Χίου ως σύγχρονης πόλης»	8.500.000,00
ΠΕΛΛΑΣ	«Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Γιαννιτών»	3.806.000,00	ΡΟΔΟΥ	Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας Αειφορική ανάπτυξη και διαχείριση των πόρων Πρώθηση της Κοινωνικής Ένταξης	3.975.426,00
ΣΕΡΡΩΝ	"Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Σερρών»	4.719.000,00	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	«Ηράκλειο έξυπνη-συνεκτική πόλη, τόπος συνάντησης «5+1» πολιτισμών»	14.468.500,00
Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης	«Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης	84.326.940,00	ΧΑΝΙΩΝ	«Η Αναζωογόνηση του Αστικού Κέντρου Χανίων με όρους αειφορίας και κοινωνικής συνοχής» (Revitalizing the Core for Development – RECODE)	9.629.000,00
Δήμος Γρεβενών, Εταιρικό Σχήμα ΕΣΣΒΑΑ πόλης Καστοριάς - Δήμος Καστοριάς, Δήμος Φλώρινας, Δήμος Κοζάνης, Δήμος Ορδαίας	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ -	41.300.000,00	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	«Στρατηγικό Σχέδιο για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη του Δήμου Ιωαννιτών»	30.700.000,00

ΚΕΡΚΥΡΑΣ	<p>Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών</p> <p>Ενίσχυση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας με ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, της καινοτομίας & των ΤΠΕ</p> <p>Πρωώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, πρόληψη και διαχείριση κινδύνων</p>	6.000.000,00	ΒΟΛΟΥ	<p>Υποδομές στήριξης και ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού</p> <p>Προστασία του περιβάλλοντος – Μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον</p> <p>Υποδομές στήριξης και ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού</p> <p>Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση</p>	16.045.000,00
ΠΑΤΡΕΩΝ	<p>Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας</p> <p>-Προστασία του Περιβάλλοντος – Μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον</p> <p>Ανάπτυξη - Εκσυγχρονισμός – Συμπλήρωση μεταφορικών υποδομών-</p> <p>Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμηση της Φτώχειας και των Διακρίσεων</p>	43.800.000,00	ΛΑΡΙΣΕΩΝ	<p>Προστασία του περιβάλλοντος – Μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον</p> <p>Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού – ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση</p>	117.020.000,00

Πηγή: Γενική Γραμματεία ΕΣΠΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΔΕΙΚΤΕΣ ΓΙΑ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΔΟΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΜΕ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

6.1 Χρηματοοικονομικοί δείκτες - Γενικά

Οι δείκτες του προϋπολογισμού μας δίνουν πληροφορίες για τη δομή και την πορεία υλοποίησης του προϋπολογισμού, τη σύνθεση των εσόδων προς τα έξοδα, και τις σχέσεις των επιμέρους εσόδων και εξόδων προς το αντίστοιχο σύνολο. Με την χρήση των αριθμοδεικτών δίνεται η δυνατότητα συσχέτισμού όλων των ομάδων και κατηγοριών εσόδων μεταξύ τους και η αποτύπωση των σχέσεων τους. (Γ. Γαλανός, 2017)

Η οικονομική ανάλυση με τη χρήση χρηματοοικονομικών δεικτών προβλέπεται από τις διατάξεις του αρ. 165 παρ. 2 του ν. 3463/06, του αρ. 267 παρ. 7 του ν. 3852/10, του αρ. 6 της ΚΥΑ 74712/10 (ΦΕΚ 2043 Β/30-12-2010) και του αρ. 77 του ν. 4172/13.

Με τη χρήση των αριθμητικών δεδομένων επιχειρείται να περιγραφεί και να αποκωδικοποιηθεί το προφίλ των δήμων που είχαν την δυνατότητα να διεκδικήσουν συνέργειες και συμπληρωματικότητες για την επίτευξη των κοινών στόχων, στον οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό τομέα. Με την κατάλληλη συσχέτιση των αριθμητικών πρωτογενών δεδομένων δημιουργήθηκαν δείκτες, για εξαγωγή ομαδοποιημένων αποτελεσμάτων.

6.2 Χρηματοοικονομικοί δείκτες

Από την πληθώρα των ενδεδειγμένων και παραδεκτών από την οικονομική επιστήμη χρηματοοικονομικών δεικτών, επελέγησαν αυτοί που διευκολύνουν τους σκοπούς της εργασίας. Με τους προτεινόμενους δείκτες συσχετίζονται ορισμένα μεγέθη που αποτελούν τις κυριότερες πηγές εσόδων καθώς και του ειδικευμένου προσωπικού των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ. Για την παρούσα οικονομική ανάλυση επελέγησαν οικονομικά στοιχεία προϋπολογισμών δήμων που αφορούν στα έτη 2014, 2015 & 2016, οριστικοποιημένα με το κλείσιμο της κάθε χρήσης, ήτοι του Ταμειακού Απολογισμού⁷ των αντίστοιχων οικονομικών ετών .

⁷ Σύμφωνα με τα αρ. 40-44 ΒΔ 17/5-15/6/1959 και το αρ. 163 Ν. 3463/06 Απολογισμός είναι οι οικονομικές καταστάσεις, στις οποίες αποτυπώνονται και απεικονίζονται τα αποτελέσματα εκτέλεσης του Προϋπολογισμού των ΟΤΑ για ένα ενιαίο οικονομικό έτος και αποτελούν τον ετήσιο λογαριασμό της διαχείρισης του έτους που έληξε.

Σημειώνουμε ότι η χρήση αριθμοδεικτών για συγκρίσεις μεταξύ ΟΤΑ, απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή, λόγω της ιδιαιτερότητας που παρουσιάζουν ως οικονομικές μονάδες, αλλά και λόγω των ιδιαίτερων συνθηκών εντός των οποίων λειτουργεί ο καθένας.

6.3 Δείκτης Εξειδικευμένου Προσωπικού

Επιχειρείται να αναδειχτεί η συσχέτιση της ύπαρξης εξειδικευμένου στελεχικού δυναμικού των ΟΤΑ με την υποβολή προτάσεων για υλοποίηση επιχειρησιακών προγραμμάτων από αυτούς και εν τέλει της εφαρμογή της πολιτικής συνοχής σε σχέση με την αξιοποίηση των πόρων των Διαρθρωτικών Ταμείων.

6.4 Γενική Μορφή Προϋπολογισμού και ορισμός μεγεθών για τον καθορισμό των χρηματοοικονομικών δεικτών

Η γενική μορφή του προϋπολογισμού, καθώς και η Κατανομή Εσόδων και Δαπανών ανά ομάδα προϋπολογισμού και υπηρεσία αντίστοιχα, αποτυπώνονται στους πίνακες που ακολουθούν

Πίνακας 3α
Η γενική μορφή του προϋπολογισμού

Έσοδα	Δαπάνες
0-τακτικά	6-έξοδα χρήσης
1-έκτακτα	7-επενδύσεις
2-από παρελθόντα οικονομικά έτη που βεβαιώνονται για πρώτη φορά	8-πληρωμές ΠΟΕ-προβλέψεις
3-εισπράξεις δανείων & απαιτήσεις προηγ. Ετών	9-αποθεματικό
4- εισπράξεις υπέρ τρίτων-επιστροφές χρημάτων	
5-χρηματικό υπόλοιπο προηγ. έτους	

Πηγή: <http://www.karagilanis.gr/oikonomika/proypologismos/domi-tou-proypologismoy.html>

Πίνακας 3β
Περιγραφή εσόδων ανά ομάδα Κωδικού Αριθμού

Κ.Α. ΕΣΟΔΩΝ	Περιγραφή
0	Τακτικά Έσοδα
01	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία
02	Έσοδα από κινητή περιουσία
03	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη & δικαιώματα
04	Έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα & παροχή
05	Φόροι & Εισφορές
06	Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες
07	Λοιπά τακτικά έσοδα
1	Έκτακτα Έσοδα
11	Έσοδα από την εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας
12	Έκτακτες Επιχορηγήσεις για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών
13	Επιχορηγήσεις για επενδύσεις
14	Δωρεές - κληρονομίες - κληροδοσίες
15	Προσωζήσεις - πρόστιμα - παράβολα
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα
2	Έσοδα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών (ΠΟΕ) που βεβαιώνονται για πρώτη φορά
21	Έσοδα ΠΟΕ Τακτικά
22	Έσοδα ΠΟΕ Έκτακτα
3	Εισπράξεις Δανείων και Απαιτήσεις από ΠΟΕ
31	Εισπράξεις από δάνεια
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα ΠΟΕ τακτικά ή έκτακτα
4	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου ή τρίτων και Επιστροφές χρημάτων
41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων
42	Επιστροφές χρημάτων
5	Χρηματικό Υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης
511	Χρηματικό υπόλοιπο από τακτικά έσοδα
512	Χρηματικό υπόλοιπο από έκτακτα έσοδα

Πηγή: ΚΥΑ υπ' αριθμ.47490/18-12-2012 (ΦΕΚ 3390/Β'/2012)

Πίνακας 3γ
Κατανομή Δαπανών ανά Ομάδα Κωδικών Εξόδων

6	Λειτουργικές Δαπάνες - Έξοδα Χρήσης
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού
61	Αμοιβές αιρετών και τρίτων
62	Παροχές τρίτων
63	Φόροι - τέλη
64	Λοιπά γενικά έξοδα
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστης
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων
67	Πληρωμές μεταβιβάσεις σε τρίτους
68	Λοιπά έξοδα
7	Επενδύσεις
71	Αγορές κτιρίων, τεχνικών έργων, προμήθειες παγίων
73	Έργα
74	Μελέτες, έρευνες, πειραματικές εργασίες, ειδικές δαπάνες
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης (συμμετοχές σε επιχειρήσεις)
8	Πληρωμές ΠΟΕ, λοιπές Αποδόσεις και Προβλέψεις
81	Πληρωμές ΠΟΕ
82	Αποδόσεις
85	Προβλέψεις μη εισπραχθείσας
9	Αποθεματικό

Πηγή: ΚΥΑ υπ' αριθμ.47490/18-12-2012 (ΦΕΚ 3390/Β'/2012)

Οι δαπάνες παρακολουθούνται τόσο κατά είδος, όσο και κατά υπηρεσία. Για το λόγο αυτό οι κωδικοί αριθμοί που αφορούν «Λειτουργικές δαπάνες» και «Επενδύσεις» επαναλαμβάνονται σε κάθε μία από τις κάτωθι υπηρεσίες.

Πίνακας 3δ

Υπηρεσίες στις οποίες κατανέμονται οι δαπάνες

- 00 ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
- 10 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ
- 15 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
- 20 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ
- 25 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ, ΑΡΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ
- 30 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ
- 35 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ
- 40 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ
- 45 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΩΝ
- 50 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ
- 70 ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Πηγή: ΚΥΑ υπ' αριθμ.47490/18-12-2012 (ΦΕΚ 3390/Β'/2012)

Στο σημείο αυτό, κρίνουμε αναγκαία την αναφορά στην αντιστοίχιση ανάμεσα σε συγκεκριμένες οικονομικές έννοιες και στα αριθμητικά στοιχεία των πρωτογενών δεδομένων που αφορούν στους επιλεγμένους δήμους

για την κατασκευή και χρήση αριθμοδεικτών, ως ακολούθως:

Σύνολο εσόδων

Όλα τα έσοδα που βεβαιώθηκαν και εισπράχθηκαν στο οικονομικό έτος (ομάδες 0,1,2,3,4 και 5 του προϋπολογισμού)

Σύνολο τακτικών εσόδων

Όλα τα τακτικά έσοδα (ομάδα 0), τα τακτικά έσοδα Π.Ο.Ε. που βεβαιώθηκαν και εισπράχθηκαν για πρώτη φορά στο τρέχον έτος (κατηγορία 21), τα εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα τακτικά έσοδα σε προηγούμενα έτη (υποκατηγορία 321) και το χρηματικό υπόλοιπο από τακτικά έσοδα (υποκατηγορία 511)

Σύνολο έκτακτων εσόδων

Όλα τα έκτακτα έσοδα (ομάδα 1), τα έκτακτα έσοδα Π.Ο.Ε. που βεβαιώθηκαν και εισπράχθηκαν για πρώτη φορά στο τρέχον έτος (κατηγορία 22), τα εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έκτακτα έσοδα σε προηγούμενα έτη (υποκατηγορία 322) και το χρηματικό υπόλοιπο από έκτακτα έσοδα (υποκατηγορία 512)

Σύνολο επιχορηγήσεων	Τα έσοδα της κατηγορίας 06 για τα τακτικές και των κατηγοριών 12 & 13 για τις έκτακτες.
Τακτικές επιχορηγήσεις	Τα έσοδα της κατηγορίας 06
Έκτακτες επιχορηγήσεις	Τα έσοδα των κατηγοριών 12 και 13 των ΚΑΕ του προϋπολογισμού
Επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες	Τα έσοδα της κατηγορίας 06 –τακτικές και 12-Έκτακτες
Επιχορηγήσεις για επενδύσεις	Τα έσοδα της κατηγορίας 13

6.5. Χρηματοοικονομικοί δείκτες Εσόδων

6.5.1 Δείκτης Αυτονομίας

Σύνολο τακτικών εσόδων / Συνολικά έσοδα

Ο δείκτης αυτονομίας εκφράζει το ποσοστό συμμετοχής των τακτικών εσόδων στο σύνολο των εσόδων του δήμου. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο μεγαλύτερη είναι και η αυτονομία του δήμου, αφού στηρίζεται σε τακτικά έσοδα και μπορεί να προγραμματίσει καλύτερα τις δράσεις του. Ταυτόχρονα όμως η αντίστοιχη συρρίκνωση των εκτάκτων εσόδων (όταν σ' αυτά δεν περιλαμβάνονται τα δανειακά έσοδα) μπορεί να σημαίνει ότι ο Ο.Τ.Α δεν δραστηριοποιείται αποτελεσματικά στην εξεύρεση πόρων από κοινοτικά και εθνικά προγράμματα. Πρέπει να επισημανθεί όμως ότι στα τακτικά έσοδα περιλαμβάνονται και οι τακτικές επιχορηγήσεις, οπότε ο δείκτης δεν μπορεί στην ουσία να δείξει την οικονομική ανεξαρτησία του δήμου, αλλά μόνο το βαθμό που μπορεί να προγραμματίσει τα έσοδά του.

Σύνολο έκτακτων εσόδων / Συνολικά έσοδα

6.5.2 Δείκτης Αστάθειας

Ο δείκτης αστάθειας εκφράζει το ποσοστό συμμετοχής των έκτακτων εσόδων στο σύνολο των εσόδων του δήμου. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο μικρότερη είναι και η δυνατότητα αυτόνομης δράσης του δήμου, αφού στηρίζεται σε έκτακτα έσοδα.

Σύνολο επιχορηγήσεων / Συνολικά έσοδα

6.5.3 Δείκτης εξάρτησης από επιχορηγήσεις

Ο δείκτης εξάρτησης εκφράζει το ποσοστό συμμετοχής των επιχορηγήσεων στο σύνολο των (εισπραχθέντων) εσόδων του δήμου. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο περισσότερο εξαρτάται ο δήμος από τη λήψη επιχορηγήσεων, γεγονός που περιορίζει την αυτοδυναμία του. Το μικρό ποσοστό του δείκτη πέρα από την μικρή εξάρτηση του δήμου από επιχορηγήσεις μπορεί ταυτόχρονα να δείχνει και την αδυναμία του για προγραμματισμό, σχεδιασμό και απορρόφηση επιχορηγήσεων από ευρωπαϊκές και εθνικές πηγές για την πραγματοποίηση έργων και δράσεων και συνεπώς χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή στην αξιολόγηση του δείκτη.

Ο εν λόγω δείκτης, μπορεί να αναλυθεί περαιτέρω στους ακόλουθους δείκτες, προκειμένου να έχουμε πιο αξιόπιστες προσεγγίσεις:

6.5.3.α Δείκτης εξάρτησης από τακτικές επιχορηγήσεις

Σύνολο τακτικών επιχορηγήσεων / Συνολικά έσοδα

Ο δείκτης μας δείχνει το ποσοστό των τακτικών επιχορηγήσεων για λειτουργικές δαπάνες (κατηγορία 06 + φόρος ζύθου) στο σύνολο των εσόδων. Παρουσιάζει τον βαθμό εξάρτησης από τακτικές επιχορηγήσεις σε σχέση με την καθημερινή λειτουργία του δήμου.

6.5.3.β Δείκτης εξάρτησης από έκτακτες επιχορηγήσεις

Σύνολο έκτακτων επιχορηγήσεων / Συνολικά έσοδα

Ο δείκτης μας δείχνει το ποσοστό των εκτάκτων επιχορηγήσεων για λειτουργικές δαπάνες και για επενδύσεις (κατηγορία 12 και 13) στο σύνολο των εσόδων. Παρουσιάζει τον βαθμό εξάρτησης από εξωτερικές πηγές χρηματοδοτήσεων αλλά ταυτόχρονα και την ικανότητα του δήμου στον σχεδιασμό και απορρόφηση πόρων για την πραγματοποίηση επενδύσεων και άλλων δράσεων και προγραμμάτων.

6.5.4. Δείκτης ανεξαρτησίας

Σύνολο ιδίων εσόδων / Συνολικά έσοδα

Ο δείκτης ανεξαρτησίας εκφράζει το ποσοστό των ιδίων εσόδων του δήμου (τακτικών και έκτακτων) σε σχέση με το σύνολο των εσόδων. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο μεγαλύτερη και η ανεξάρτητη δράση του δήμου, αφού στηρίζεται σε ίδια έσοδα και τόσο μικρότερη είναι η εξάρτηση του ΟΤΑ από τις τακτικές και έκτακτες επιχορηγήσεις και άλλα έσοδα (π.χ. δάνεια) και δίδεται η δυνατότητα αποτελεσματικού οικονομικού προγραμματισμού. Ταυτόχρονα όμως, μεγάλη τιμή του δείκτη μπορεί να σημαίνει ότι ο ΟΤΑ δεν δραστηριοποιείται αποτελεσματικά στην εξεύρεση πόρων από εθνικά και κοινοτικά προγράμματα και συνεπώς χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή στην αξιολόγηση του δείκτη.

6.6 Χρηματοοικονομικοί δείκτες Εξόδων

Με τους προτεινόμενους δείκτες συσχετίζονται ορισμένα μεγέθη που αποτελούν τις κυριότερες πηγές εξόδων των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ :

6.6.1 Δείκτης Λειτουργικών Δαπανών

Σύνολο λειτουργικών δαπανών / Συνολικά έξοδα

Ο δείκτης λειτουργικών δαπανών εκφράζει το ποσοστό των εξόδων χρήσης του Δήμου σε σχέση με το σύνολο των εξόδων του. Υπολογίζεται ως ποσοστό της ομάδας 6 προς τα συνολικά έξοδα ενός δήμου και αναδεικνύει γενικώς το κόστος λειτουργίας και παροχής υπηρεσιών ενός δήμου σε σχέση με τα συνολικά έξοδα. Υψηλές τιμές του δείκτη μπορεί να σημαίνουν αφενός ότι μεγάλο μέρος του Προϋπολογισμού έχει διατεθεί σε έξοδα χρήσης, περιορίζοντας τη δυνατότητα υλοποίησης επενδυτικών δαπανών, αλλά απ' την άλλη μπορεί να σημαίνουν και «αφοσίωση» του Ο.Τ.Α. στην παροχή υπηρεσιών. Υπάρχει βέβαια και η πιθανότητα (αλλά αυτό προκύπτει και από την εξέταση και άλλων δεικτών) να σημαίνουν και ιδιαίτερα υψηλό λειτουργικό κόστος (σπατάλη πόρων). Σε κάθε περίπτωση, υψηλές τιμές του σημαίνουν ότι ο Ο.Τ.Α. δεν μπορεί ή δεν θέλει να πραγματοποιήσει επενδύσεις είτε με τη μορφή έργων, είτε με τη μορφή μελετών, είτε με τη μορφή αγοράς παγίων περιουσιακών στοιχείων.

6.6.2 Δείκτης Επενδύσεων

Συνολικό ποσό επενδύσεων / Συνολικά έξοδα

Ο δείκτης επενδύσεων εκφράζει το ποσοστό των εξόδων για επενδύσεις του δήμου σε σχέση με το σύνολο των εξόδων του. Υπολογίζεται ως ποσοστό της ομάδας 7 προς τα συνολικά έξοδα ενός δήμου και αντίθετα με τον προηγούμενο ο συγκεκριμένος δείκτης αναδεικνύει κυρίως τη θέληση ενός Ο.Τ.Α. να προχωρεί σε επενδύσεις.

Αν η τιμή του δείκτη είναι μεγάλη, αυτό σημαίνει ότι μεγάλο μέρος του Προϋπολογισμού έχει διατεθεί σε έργα και επενδύσεις του δήμου. Ιδιαίτερα υψηλές τιμές του δείκτη αυτού, πέρα από πολιτική θέληση για επενδυτικές επιλογές, μπορεί να υποδηλώνουν πώς ο Ο.Τ.Α. βρίσκεται σε στάδιο ταχείας ανάπτυξης όπου χρειάζεται για παράδειγμα η δημιουργία υποδομών. Υπάρχει βέβαια και η περίπτωση οι υψηλές τιμές να οφείλονται είτε σε δραστικά περιορισμένα λειτουργικά έξοδα, είτε και σε ανυπαρξία παροχής υπηρεσιών. Σε κάθε περίπτωση υψηλές τιμές δηλώνουν Ο.Τ.Α. με σχετικά δυναμικό επενδυτικό προσανατολισμό. Σε όσους δήμους τα έσοδα αυτά είναι σημαντικά (υπερβαίνουν το 50% των συνολικών εσόδων), παρατηρείται υψηλό ποσοστό αυτοχρηματοδότησης κυρίως των λειτουργικών δαπανών, αλλά και υπολογίσιμου τμήματος των επενδύσεων τους

6.7 Δείκτης Εξειδικευμένου Προσωπικού

Σύνολο εξειδικευμένου προσωπικού /
Σύνολο προσωπικού

Ο δείκτης εξειδικευμένου προσωπικού εκφράζει το ποσοστό του συνολικού εξειδικευμένου προσωπικού ενός δήμου σε σχέση με το συνολικό αριθμό των απασχολούμενων σε αυτόν. Ως εξειδικευμένο προσωπικό θεωρούμε αυτό των ειδικοτήτων: ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ, ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ, ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ, λόγω της συνεισφοράς τους στην προετοιμασία ενός φακέλου για ένταξη επιλεγμένων δράσεων στα προγράμματα ΕΣΠΑ και διεκδίκησης χρηματοδοτικών ροών για τον δήμο. Αν η τιμή του δείκτη είναι μεγάλη, αυτό σημαίνει ότι μεγάλο μέρος των απασχολούμενων στον δήμο μπορεί να απασχοληθεί προς την κατεύθυνση αυτή χωρίς να παρατηρείται υστέρηση στην ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχονται στους πολίτες.

6.8 Ανακεφαλαίωση

«Ειδικότερα στην ελληνική οικονομία όπου οι χρηματοδοτικές ανάγκες είναι πολλαπλές και οι δημόσιοι πόροι περιορισμένοι , η εξεύρεση εργαλείων με πολλαπλασιαστικό χαρακτήρα και υψηλό βαθμό μόχλευσης θα επιτρέψει την κάλυψη ενός σαφώς μεγαλύτερου μέρους του χρηματοδοτικού κενού που υφίσταται σήμερα και θα δώσει τη δυνατότητα υλοποίησης των επενδύσεων που έχει ανάγκη η οικονομία. Επιπρόσθετα θα υπάρξει η ευκαιρία ενίσχυσης ενός σαφώς μεγαλύτερου αριθμού τελικών δικαιούχων, αυξάνοντας εν τέλει τα συνολικά προστιθέμενα οφέλη για το σύνολο της οικονομίας.»⁸

⁸ Μελέτη της Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων με θέμα «Επικαιροποίηση της εκ των προτέρων αξιολόγησης (ex ante assessment) για τον εκ νέου σχεδιασμό και εφαρμογή των χρηματοδοτικών εργαλείων της ΠΠ 2014-2020 βάσει των νέων δεδομένων της ελληνικής οικονομίας», Νοέμβριος 2016

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΣΟΔΩΝ

7.1 ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ (ΑΥΞΟΥΣΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ)						
ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ / ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ						
	ΔΗΜΟΙ	2014	ΔΗΜΟΙ	2015	ΔΗΜΟΙ	2016
1	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,206	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,159	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,199
2	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,221	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,232	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,27
3	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,261	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,238	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,28
4	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,271	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,261	ΡΟΔΟΥ	0,287
5	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,274	ΧΙΟΥ	0,268	ΧΙΟΥ	0,329
6	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,29	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,304	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,332
7	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,301	ΡΟΔΟΥ	0,31	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,336
8	ΧΑΝΙΩΝ	0,308	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,313	ΧΑΝΙΩΝ	0,345
9	ΡΟΔΟΥ	0,331	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,315	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,347
10	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,334	ΧΑΝΙΩΝ	0,325	ΛΕΣΒΟΥ	0,351
11	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,343	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,333	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,364
12	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,353	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,346	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,375
13	ΛΕΣΒΟΥ	0,353	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,355	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,379
14	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,357	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,371	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,388
15	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,364	ΛΕΣΒΟΥ	0,373	ΠΕΛΛΑΣ	0,391
16	ΧΙΟΥ	0,366	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,377	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,392
17	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,373	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,377	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,393
18	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,396	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,379	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,407
19	ΠΕΛΛΑΣ	0,397	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,383	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,419
20	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,407	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,395	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,421
21	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,431	ΠΕΛΛΑΣ	0,396	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,444
22	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,434	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,416	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,456
23	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,451	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,418	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,463
24	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,469	ΔΡΑΜΑΣ	0,449	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,475
25	ΒΟΛΟΥ	0,472	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,455	ΒΟΛΟΥ	0,491
26	ΔΡΑΜΑΣ	0,473	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,462	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,508
27	ΣΕΡΡΩΝ	0,488	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,478	ΣΕΡΡΩΝ	0,518
28	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,491	ΣΕΡΡΩΝ	0,482	ΔΡΑΜΑΣ	0,532
29	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,491	ΒΟΛΟΥ	0,498	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,541

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ

(ΦΘΙΝΟΥΣΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ)

ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ / ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ

	2014		2015		2016	
ΔΗΜΟΙ		ΔΗΜΟΙ		ΔΗΜΟΙ		
1	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,491	ΒΟΛΟΥ	0,498	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,541
2	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,491	ΣΕΡΡΩΝ	0,482	ΔΡΑΜΑΣ	0,532
3	ΣΕΡΡΩΝ	0,488	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,478	ΣΕΡΡΩΝ	0,518
4	ΔΡΑΜΑΣ	0,473	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,462	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,508
5	ΒΟΛΟΥ	0,472	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,455	ΒΟΛΟΥ	0,491
6	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,469	ΔΡΑΜΑΣ	0,449	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,475
7	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,451	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,418	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,463
8	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,434	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,416	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,456
9	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,431	ΠΕΛΛΑΣ	0,396	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,444
10	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,407	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,395	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,421
11	ΠΕΛΛΑΣ	0,397	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,383	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,419
12	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,396	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,379	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,407
13	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,373	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,377	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,393
14	ΧΙΟΥ	0,366	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,377	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,392
15	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,364	ΛΕΣΒΟΥ	0,373	ΠΕΛΛΑΣ	0,391
16	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,357	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,371	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,388
17	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,353	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,355	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,379
18	ΛΕΣΒΟΥ	0,353	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,346	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,375
19	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,343	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,333	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,364
20	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,334	ΧΑΝΙΩΝ	0,325	ΛΕΣΒΟΥ	0,351
21	ΡΟΔΟΥ	0,331	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,315	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,347
22	ΧΑΝΙΩΝ	0,308	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,313	ΧΑΝΙΩΝ	0,345
23	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,301	ΡΟΔΟΥ	0,31	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,336
24	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,29	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,304	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,332
25	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,274	ΧΙΟΥ	0,268	ΧΙΟΥ	0,329
26	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,271	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,261	ΡΟΔΟΥ	0,287
27	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,261	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,238	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,28
28	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,221	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,232	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,27
29	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,206	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,159	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,199

7.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ (ΑΥΞΟΥΣΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ)						
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (τακτικών & έκτακτων) / ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ						
	ΔΗΜΟΙ	2014	ΔΗΜΟΙ	2015	ΔΗΜΟΙ	2016
1	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,419	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,378	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,331
2	ΧΑΝΙΩΝ	0,471	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,398	ΧΑΝΙΩΝ	0,411
3	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,485	ΧΑΝΙΩΝ	0,467	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,419
4	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,502	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,472	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,421
5	ΡΟΔΟΥ	0,547	ΡΟΔΟΥ	0,484	ΡΟΔΟΥ	0,424
6	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,553	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,521	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,477
7	ΛΕΣΒΟΥ	0,575	ΛΕΣΒΟΥ	0,543	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,501
8	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,583	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,576	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,511
9	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,583	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,581	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,526
10	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,615	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,597	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,538
11	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,617	ΒΟΛΟΥ	0,599	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,539
12	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,623	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,602	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,549
13	ΧΙΟΥ	0,629	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,619	ΛΕΣΒΟΥ	0,549
14	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,631	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,621	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,565
15	ΒΟΛΟΥ	0,634	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,643	ΒΟΛΟΥ	0,565
16	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,636	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,649	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,609
17	ΔΡΑΜΑΣ	0,651	ΠΕΛΛΑΣ	0,668	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,611
18	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,675	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,674	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,615
19	ΠΕΛΛΑΣ	0,687	ΔΡΑΜΑΣ	0,679	ΣΕΡΡΩΝ	0,619
20	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,724	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,686	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,621
21	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,728	ΣΕΡΡΩΝ	0,691	ΔΡΑΜΑΣ	0,627
22	ΣΕΡΡΩΝ	0,731	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,716	ΠΕΛΛΑΣ	0,634
23	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,743	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,724	ΧΙΟΥ	0,655
24	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,744	ΧΙΟΥ	0,733	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,661
25	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,792	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,737	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,664
26	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,801	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,783	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,678
27	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,808	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,798	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,693
28	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,811	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,813	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,754
29	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,851	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,836	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,754

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

(ΦΘΙΝΟΥΣΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ)

ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ (τακτικών & έκτακτων) / ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ

	ΔΗΜΟΙ	2014	ΔΗΜΟΙ	2015	ΔΗΜΟΙ	2016
1	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,851	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,836	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,754
2	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,811	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,813	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,754
3	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,808	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,798	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,693
4	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,801	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,783	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,678
5	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,792	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,737	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,664
6	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,744	ΧΙΟΥ	0,733	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,661
7	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,743	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,724	ΧΙΟΥ	0,655
8	ΣΕΡΡΩΝ	0,731	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,716	ΠΕΛΛΑΣ	0,634
9	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,728	ΣΕΡΡΩΝ	0,691	ΔΡΑΜΑΣ	0,627
10	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,724	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,686	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,621
11	ΠΕΛΛΑΣ	0,687	ΔΡΑΜΑΣ	0,679	ΣΕΡΡΩΝ	0,619
12	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,675	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,674	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,615
13	ΔΡΑΜΑΣ	0,651	ΠΕΛΛΑΣ	0,668	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,611
14	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,636	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,649	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,609
15	ΒΟΛΟΥ	0,634	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,643	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,565
16	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,631	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,621	ΒΟΛΟΥ	0,565
17	ΧΙΟΥ	0,629	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,619	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,549
18	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,623	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,602	ΛΕΣΒΟΥ	0,549
19	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,617	ΒΟΛΟΥ	0,599	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,539
20	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,615	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,597	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,538
21	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,583	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,581	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,526
22	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,583	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,576	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,511
23	ΛΕΣΒΟΥ	0,575	ΛΕΣΒΟΥ	0,543	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,501
24	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,553	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,521	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,477
25	ΡΟΔΟΥ	0,547	ΡΟΔΟΥ	0,484	ΡΟΔΟΥ	0,424
26	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,502	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,472	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,421
27	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,485	ΧΑΝΙΩΝ	0,467	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,419
28	ΧΑΝΙΩΝ	0,471	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,398	ΧΑΝΙΩΝ	0,411
29	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,419	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,378	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,331

7.3. ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΣΤΑΘΕΙΑΣ

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΣΤΑΘΕΙΑΣ (ΑΥΞΟΥΣΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ)						
ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ / ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ						
	ΔΗΜΟΙ	2014	ΔΗΜΟΙ	2015	ΔΗΜΟΙ	2016
1	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,206	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,094	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,016
2	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,221	ΒΟΛΟΥ	0,101	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,044
3	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,261	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,188	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,051
4	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,271	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,203	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,056
5	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,274	ΣΕΡΡΩΝ	0,208	ΧΑΝΙΩΝ	0,065
6	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,29	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,221	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,069
7	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,301	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,226	ΒΟΛΟΥ	0,074
8	ΧΑΝΙΩΝ	0,308	ΔΡΑΜΑΣ	0,23	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,085
9	ΡΟΔΟΥ	0,331	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,238	ΔΡΑΜΑΣ	0,096
10	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,334	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,259	ΣΕΡΡΩΝ	0,102
11	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,343	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,261	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,112
12	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,353	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,262	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,129
13	ΛΕΣΒΟΥ	0,353	ΧΙΟΥ	0,268	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,131
14	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,357	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,269	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,131
15	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,364	ΠΕΛΛΑΣ	0,272	ΡΟΔΟΥ	0,137
16	ΧΙΟΥ	0,366	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,306	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,141
17	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,373	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,309	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,147
18	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,396	ΡΟΔΟΥ	0,31	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,148
19	ΠΕΛΛΑΣ	0,397	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,313	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,162
20	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,407	ΧΑΝΙΩΝ	0,325	ΛΕΣΒΟΥ	0,197
21	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,431	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,333	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,208
22	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,434	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,346	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,218
23	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,451	ΛΕΣΒΟΥ	0,373	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,234
24	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,469	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,377	ΠΕΛΛΑΣ	0,243
25	ΒΟΛΟΥ	0,472	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,395	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,304
26	ΔΡΑΜΑΣ	0,473	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,418	ΧΙΟΥ	0,326
27	ΣΕΡΡΩΝ	0,488	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,464	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,422
28	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,491	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,515	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,462
29	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,491	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,605	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,484

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΣΤΑΘΕΙΑΣ**(ΦΘΙΝΟΥΣΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ)**

ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ / ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ

	ΔΗΜΟΙ	2014	ΔΗΜΟΙ	2015	ΔΗΜΟΙ	2016
1	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,491	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,605	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,484
2	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,491	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,515	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,462
3	ΣΕΡΡΩΝ	0,488	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,464	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,422
4	ΔΡΑΜΑΣ	0,473	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,418	ΧΙΟΥ	0,326
5	ΒΟΛΟΥ	0,472	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,395	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,304
6	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,469	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,377	ΠΕΛΛΑΣ	0,243
7	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,451	ΛΕΣΒΟΥ	0,373	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,234
8	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,434	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,346	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,218
9	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,431	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,333	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,208
10	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,407	ΧΑΝΙΩΝ	0,325	ΛΕΣΒΟΥ	0,197
11	ΠΕΛΛΑΣ	0,397	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,313	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,162
12	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,396	ΡΟΔΟΥ	0,31	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,148
13	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,373	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,309	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,147
14	ΧΙΟΥ	0,366	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,306	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,141
15	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,364	ΠΕΛΛΑΣ	0,272	ΡΟΔΟΥ	0,137
16	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,357	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,269	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,131
17	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,353	ΧΙΟΥ	0,268	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,131
18	ΛΕΣΒΟΥ	0,353	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,262	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,129
19	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,343	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,261	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,112
20	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,334	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,259	ΣΕΡΡΩΝ	0,102
21	ΡΟΔΟΥ	0,331	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,238	ΔΡΑΜΑΣ	0,096
22	ΧΑΝΙΩΝ	0,308	ΔΡΑΜΑΣ	0,23	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,085
23	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,301	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,226	ΒΟΛΟΥ	0,074
24	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,29	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,221	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,069
25	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,274	ΣΕΡΡΩΝ	0,208	ΧΑΝΙΩΝ	0,065
26	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,271	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,203	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,056
27	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,261	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,188	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,051
28	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,221	ΒΟΛΟΥ	0,101	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,044
29	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,206	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,094	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,016

7.4 ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ (ΑΥΞΟΥΣΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ)						
ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ (για λειτουργικές δαπάνες) / ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ						
	ΔΗΜΟΙ	2014	ΔΗΜΟΙ	2015	ΔΗΜΟΙ	2016
1	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,133	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,106	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,124
2	ΡΟΔΟΥ	0,142	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,169	ΡΟΔΟΥ	0,163
3	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,146	ΡΟΔΟΥ	0,174	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,194
4	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,162	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,183	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,194
5	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,175	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,186	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,206
6	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,194	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,187	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,223
7	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,196	ΧΙΟΥ	0,194	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,227
8	ΧΑΝΙΩΝ	0,204	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,198	ΧΑΝΙΩΝ	0,231
9	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,211	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,199	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,236
10	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,224	ΧΑΝΙΩΝ	0,219	ΧΙΟΥ	0,239
11	ΛΕΣΒΟΥ	0,231	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,237	ΛΕΣΒΟΥ	0,243
12	ΠΕΛΛΑΣ	0,245	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,241	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,254
13	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,249	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,245	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,257
14	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,257	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,249	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,269
15	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,264	ΛΕΣΒΟΥ	0,251	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,271
16	ΧΙΟΥ	0,267	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,262	ΠΕΛΛΑΣ	0,272
17	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,268	ΠΕΛΛΑΣ	0,265	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,272
18	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,268	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,267	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,281
19	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,269	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,268	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,301
20	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,272	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,281	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,306
21	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,274	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,296	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,316
22	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,275	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,298	ΒΟΛΟΥ	0,329
23	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,302	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,303	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,339
24	ΒΟΛΟΥ	0,316	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,304	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,356
25	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,384	ΒΟΛΟΥ	0,329	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,398
26	ΔΡΑΜΑΣ	0,386	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,355	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,399
27	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,392	ΔΡΑΜΑΣ	0,367	ΣΕΡΡΩΝ	0,408
28	ΣΕΡΡΩΝ	0,404	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,372	ΔΡΑΜΑΣ	0,417
29	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,408	ΣΕΡΡΩΝ	0,376	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,421

ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΑΚΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ)

(ΦΘΙΝΟΥΣΑΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ (για λειτουργικές δαπάνες) / ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ

	ΔΗΜΟΙ	2014	ΔΗΜΟΙ	2015	ΔΗΜΟΙ	2016
1	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,408	ΣΕΡΡΩΝ	0,376	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,421
2	ΣΕΡΡΩΝ	0,404	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,372	ΔΡΑΜΑΣ	0,417
3	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,392	ΔΡΑΜΑΣ	0,367	ΣΕΡΡΩΝ	0,408
4	ΔΡΑΜΑΣ	0,386	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,355	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,399
5	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,384	ΒΟΛΟΥ	0,329	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,398
6	ΒΟΛΟΥ	0,316	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,304	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,356
7	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,302	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,303	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,339
8	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,275	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,298	ΒΟΛΟΥ	0,329
9	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,274	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,296	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,316
10	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,272	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,281	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,306
11	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,269	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,268	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,301
12	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,268	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,267	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,281
13	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,268	ΠΕΛΛΑΣ	0,265	ΠΕΛΛΑΣ	0,272
14	ΧΙΟΥ	0,267	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,262	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,272
15	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,264	ΛΕΣΒΟΥ	0,251	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,271
16	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,257	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,249	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,269
17	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,249	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,245	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,257
18	ΠΕΛΛΑΣ	0,245	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,241	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,254
19	ΛΕΣΒΟΥ	0,231	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,237	ΛΕΣΒΟΥ	0,243
20	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,224	ΧΑΝΙΩΝ	0,219	ΧΙΟΥ	0,239
21	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,211	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,199	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,236
22	ΧΑΝΙΩΝ	0,204	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,198	ΧΑΝΙΩΝ	0,231
23	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,196	ΧΙΟΥ	0,194	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,227
24	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,194	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,187	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,223
25	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,175	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,186	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,206
26	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,162	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,183	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,194
27	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,146	ΡΟΔΟΥ	0,174	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,194
28	ΡΟΔΟΥ	0,142	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,169	ΡΟΔΟΥ	0,163
29	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,133	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,106	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,124

7.5 ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ (ΑΥΞΟΥΣΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ)						
ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ (για λειτουργικές δαπάνες) / ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ						
	ΔΗΜΟΙ	2014	ΔΗΜΟΙ	2015	ΔΗΜΟΙ	2016
1	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,088	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,079	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,029
2	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,136	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,091	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,047
3	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,137	ΒΟΛΟΥ	0,093	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,049
4	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,143	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,099	ΧΑΝΙΩΝ	0,058
5	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,143	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,113	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,059
6	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,154	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,121	ΒΟΛΟΥ	0,066
7	ΒΟΛΟΥ	0,155	ΧΑΝΙΩΝ	0,135	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,079
8	ΧΑΝΙΩΝ	0,157	ΛΕΣΒΟΥ	0,161	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,086
9	ΔΡΑΜΑΣ	0,176	ΡΟΔΟΥ	0,166	ΣΕΡΡΩΝ	0,092
10	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,178	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,168	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,124
11	ΡΟΔΟΥ	0,203	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,178	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,125
12	ΛΕΣΒΟΥ	0,216	ΣΕΡΡΩΝ	0,204	ΡΟΔΟΥ	0,128
13	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,226	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,212	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,131
14	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,233	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,222	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,137
15	ΣΕΡΡΩΝ	0,238	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,225	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,142
16	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,247	ΔΡΑΜΑΣ	0,228	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,151
17	ΧΙΟΥ	0,256	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,248	ΛΕΣΒΟΥ	0,193
18	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,264	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,251	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,205
19	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,275	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,264	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,211
20	ΠΕΛΛΑΣ	0,281	ΠΕΛΛΑΣ	0,266	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,219
21	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,293	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,275	ΠΕΛΛΑΣ	0,238
22	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,316	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,299	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,295
23	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,324	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,322	ΧΙΟΥ	0,319
24	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,343	ΧΙΟΥ	0,451	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,414
25	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,451	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,452	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,461
26	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,463	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,462	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,479
27	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,526	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,514	ΔΡΑΜΑΣ	0,885
28	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,536	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,569	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,98
29	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,627	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,601	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,983

ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

(ΦΘΙΝΟΥΣΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ)

ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΩΝ (για λειτουργικές δαπάνες) / ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ

	ΔΗΜΟΙ	2014	ΔΗΜΟΙ	2015	ΔΗΜΟΙ	2016
1	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,627	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,601	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,983
2	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,536	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,569	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,98
3	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,526	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,514	ΔΡΑΜΑΣ	0,885
4	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,463	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,462	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,479
5	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,451	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,452	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,461
6	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,343	ΧΙΟΥ	0,451	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,414
7	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,324	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,322	ΧΙΟΥ	0,319
8	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,316	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,299	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,295
9	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,293	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,275	ΠΕΛΛΑΣ	0,238
10	ΠΕΛΛΑΣ	0,281	ΠΕΛΛΑΣ	0,266	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,219
11	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,275	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,264	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,211
12	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,264	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,251	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,205
13	ΧΙΟΥ	0,256	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,248	ΛΕΣΒΟΥ	0,193
14	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,247	ΔΡΑΜΑΣ	0,228	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,151
15	ΣΕΡΡΩΝ	0,238	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,225	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,142
16	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,233	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,222	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,137
17	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,226	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,212	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,131
18	ΛΕΣΒΟΥ	0,216	ΣΕΡΡΩΝ	0,204	ΡΟΔΟΥ	0,128
19	ΡΟΔΟΥ	0,203	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,178	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,125
20	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,178	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,168	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,124
21	ΔΡΑΜΑΣ	0,176	ΡΟΔΟΥ	0,166	ΣΕΡΡΩΝ	0,092
22	ΧΑΝΙΩΝ	0,157	ΛΕΣΒΟΥ	0,161	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,086
23	ΒΟΛΟΥ	0,155	ΧΑΝΙΩΝ	0,135	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,079
24	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,154	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,121	ΒΟΛΟΥ	0,066
25	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,143	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,113	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,059
26	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,143	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,099	ΧΑΝΙΩΝ	0,058
27	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,137	ΒΟΛΟΥ	0,093	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,049
28	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,136	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,091	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,047
29	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,088	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,079	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,029

7.6 ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΣΟΔΩΝ

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ																
	ΔΗΜΟΙ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΣ			ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΣΤΑΘΕΙΑΣ			ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ			ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ					
		2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	ΤΑΚΤΙΚΕΣ			ΕΚΤΑΚΤΕΣ		
		2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
1	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,469	0,462	0,508	0,469	0,262	0,112	0,724	0,724	0,621	0,384	0,355	0,399	0,247	0,251	0,983
2	ΔΡΑΜΑΣ	0,473	0,449	0,532	0,473	0,230	0,096	0,651	0,679	0,627	0,386	0,367	0,417	0,176	0,228	0,885
3	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,353	0,383	0,444	0,353	0,333	0,234	0,811	0,716	0,678	0,274	0,267	0,306	0,451	0,322	0,219
4	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,491	0,478	0,541	0,491	0,259	0,069	0,728	0,737	0,611	0,392	0,372	0,421	0,226	0,248	0,059
5	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,491	0,379	0,419	0,491	0,269	0,129	0,792	0,649	0,549	0,408	0,304	0,339	0,293	0,264	0,124
6	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,334	0,355	0,347	0,334	0,221	0,218	0,617	0,576	0,565	0,249	0,262	0,257	0,275	0,212	0,211
7	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,431	0,371	0,392	0,431	0,226	0,148	0,583	0,597	0,539	0,268	0,241	0,269	0,137	0,222	0,142
8	ΠΕΛΛΑΣ	0,397	0,396	0,391	0,397	0,272	0,243	0,687	0,668	0,634	0,245	0,265	0,272	0,281	0,266	0,238
9	ΣΕΡΡΩΝ	0,488	0,482	0,518	0,488	0,208	0,102	0,731	0,691	0,619	0,404	0,376	0,408	0,238	0,204	0,092
10	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,451	0,416	0,421	0,451	0,203	0,056	0,623	0,619	0,477	0,302	0,281	0,281	0,143	0,099	0,049
11	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,221	0,232	0,456	0,221	0,605	0,208	0,851	0,836	0,664	0,162	0,169	0,356	0,627	0,601	0,205
12	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,290	0,315	0,407	0,290	0,306	0,131	0,636	0,621	0,538	0,224	0,245	0,316	0,316	0,275	0,086
13	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,343	0,377	0,475	0,343	0,309	0,141	0,675	0,686	0,615	0,275	0,303	0,398	0,324	0,299	0,131
14	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,364	0,333	0,332	0,364	0,464	0,422	0,801	0,798	0,754	0,264	0,237	0,236	0,343	0,452	0,414
15	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,206	0,159	0,199	0,206	0,515	0,462	0,744	0,674	0,661	0,133	0,106	0,124	0,536	0,514	0,461
16	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	0,301	0,304	0,336	0,301	0,094	0,085	0,485	0,398	0,421	0,196	0,199	0,223	0,178	0,091	0,079
17	ΒΟΛΟΥ	0,472	0,498	0,491	0,472	0,101	0,074	0,634	0,599	0,565	0,316		0,329	0,155	0,093	0,066
18	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,434	0,455	0,463	0,434	0,188	0,147	0,583	0,643	0,609	0,272	0,298	0,301	0,143	0,178	0,137
19	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,407	0,395	0,379	0,407	0,395	0,131	0,553	0,521	0,511	0,269	0,268	0,254	0,136	0,121	0,125
20	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,274	0,238	0,270	0,274	0,238	0,484	0,808	0,813	0,754	0,211	0,183	0,206	0,526	0,569	0,479
21	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,396	0,377	0,375	0,396	0,377	0,044	0,502	0,472	0,419	0,194	0,198	0,194	0,088	0,079	0,029
22	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,271	0,313	0,388	0,271	0,313	0,304	0,743	0,783	0,693	0,146	0,186	0,227	0,463	0,462	0,295
23	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,357	0,346	0,364	0,357	0,346	0,162	0,631	0,581	0,526	0,257	0,249	0,271	0,264	0,225	0,151
24	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,373	0,418	0,393	0,373	0,418	0,016	0,615	0,602	0,501	0,268	0,296	0,272	0,233	0,168	0,980
25	ΛΕΣΒΟΥ	0,353	0,373	0,351	0,353	0,373	0,197	0,575	0,543	0,549	0,231	0,251	0,243	0,216	0,161	0,193
26	ΧΙΟΥ	0,366	0,268	0,329	0,366	0,268	0,326	0,629	0,733	0,655	0,267	0,194	0,239	0,256	0,451	0,319
27	ΡΟΔΟΥ	0,331	0,310	0,287	0,331	0,310	0,137	0,547	0,484		0,142	0,174	0,163	0,203	0,166	0,128
										0,424						
28	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,261	0,261	0,280	0,261	0,261	0,051	0,419	0,378	0,331	0,175	0,187	0,194	0,154	0,113	0,047
29	ΧΑΝΙΩΝ	0,308	0,325	0,345	0,308	0,325	0,065	0,471	0,467	0,411	0,204	0,219	0,231	0,157	0,135	0,058

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ

8.1 ΔΕΙΚΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ					
ΣΥΝΟΛΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ / ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ					
ΔΗΜΟΙ	2014	ΔΗΜΟΙ	2015	ΔΗΜΟΙ	2016
ΣΕΡΡΩΝ	0,637	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,644	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,626
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,542	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,537	ΣΕΡΡΩΝ	0,612
ΔΡΑΜΑΣ	0,522	ΣΕΡΡΩΝ	0,527	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,598
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,509	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,501	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,597
ΒΟΛΟΥ	0,501	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,501	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,585
ΒΕΡΟΙΑΣ	0,499	ΡΟΔΟΥ	0,481	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,555
ΛΕΣΒΟΥ	0,498	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,475	ΔΡΑΜΑΣ	0,533
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,496	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,469	ΧΙΟΥ	0,522
ΕΔΕΣΣΑΣ	0,491	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,466	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,503
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,469	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,459	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,499
ΧΙΟΥ	0,463	ΠΕΛΛΑΣ	0,459	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,498
ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,461	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,456	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,492
ΝΑΟΥΣΑΣ	0,458	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,452	ΡΟΔΟΥ	0,485
ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,432	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,408	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,475
ΠΑΤΡΕΩΝ	0,423	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,401	ΛΕΣΒΟΥ	0,464
ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,401	ΒΟΛΟΥ	0,397	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,464
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,401	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,396	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,453
ΡΟΔΟΥ	0,401	ΛΕΣΒΟΥ	0,394	ΒΟΛΟΥ	0,438
ΠΕΛΛΑΣ	0,398	ΔΡΑΜΑΣ	0,385	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,436
ΚΑΒΑΛΑΣ	0,371	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,364	ΠΕΛΛΑΣ	0,435
ΚΟΖΑΝΗΣ	0,348	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,361	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,433
ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,344	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,359	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,432
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,333	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,358	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,401
ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,332	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,352	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,397
ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,309	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,348	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,396
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,289	ΧΑΝΙΩΝ	0,286	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,367
ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,276	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,249	ΧΑΝΙΩΝ	0,315
ΧΑΝΙΩΝ	0,272	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,242	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,282
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,235	ΧΙΟΥ	0,227	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,275

ΔΕΙΚΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

(ΑΥΞΟΥΣΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ)

ΣΥΝΟΛΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ / ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ

	ΔΗΜΟΙ	2014	ΔΗΜΟΙ	2015	ΔΗΜΟΙ	2016
1	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,235	ΧΙΟΥ	0,227	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,275
2	ΧΑΝΙΩΝ	0,272	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,242	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,282
3	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,276	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,249	ΧΑΝΙΩΝ	0,315
4	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,289	ΧΑΝΙΩΝ	0,286	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,367
5	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,309	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,348	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,396
6	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,332	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,352	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,397
7	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,333	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,358	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,401
8	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,344	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,359	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,432
9	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,348	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,361	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,433
10	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,371	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,364	ΠΕΛΛΑΣ	0,435
11	ΠΕΛΛΑΣ	0,398	ΔΡΑΜΑΣ	0,385	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,436
12	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,401	ΛΕΣΒΟΥ	0,394	ΒΟΛΟΥ	0,438
13	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,401	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,396	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,453
14	ΡΟΔΟΥ	0,401	ΒΟΛΟΥ	0,397	ΛΕΣΒΟΥ	0,464
15	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,423	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,401	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,464
16	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,432	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,408	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,475
17	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,458	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,452	ΡΟΔΟΥ	0,485
18	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,461	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,456	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,492
19	ΧΙΟΥ	0,463	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,459	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,498
20	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,469	ΠΕΛΛΑΣ	0,459	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,499
21	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,491	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,466	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,503
22	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,496	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,469	ΧΙΟΥ	0,522
23	ΛΕΣΒΟΥ	0,498	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,475	ΔΡΑΜΑΣ	0,533
24	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,499	ΡΟΔΟΥ	0,481	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,555
25	ΒΟΛΟΥ	0,501	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,501	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,585
26	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,509	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,501	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,597
27	ΔΡΑΜΑΣ	0,522	ΣΕΡΡΩΝ	0,527	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,598
28	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,542	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,537	ΣΕΡΡΩΝ	0,612
29	ΣΕΡΡΩΝ	0,637	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,644	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,626

ΔΕΙΚΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ
(ΦΘΙΝΟΥΣΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ)

ΣΥΝΟΛΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ / ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ

ΔΗΜΟΙ	2014	ΔΗΜΟΙ	2015	ΔΗΜΟΙ	2016
ΣΕΡΡΩΝ	0,637	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,644	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,626
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,542	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,537	ΣΕΡΡΩΝ	0,612
ΔΡΑΜΑΣ	0,522	ΣΕΡΡΩΝ	0,527	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,598
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,509	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,501	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,597
ΒΟΛΟΥ	0,501	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,501	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,585
ΒΕΡΟΙΑΣ	0,499	ΡΟΔΟΥ	0,481	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,555
ΛΕΣΒΟΥ	0,498	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,475	ΔΡΑΜΑΣ	0,533
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,496	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,469	ΧΙΟΥ	0,522
ΕΔΕΣΣΑΣ	0,491	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,466	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,503
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,469	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,459	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,499
ΧΙΟΥ	0,463	ΠΕΛΛΑΣ	0,459	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,498
ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,461	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,456	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,492
ΝΑΟΥΣΑΣ	0,458	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,452	ΡΟΔΟΥ	0,485
ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,432	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,408	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,475
ΠΑΤΡΕΩΝ	0,423	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,401	ΛΕΣΒΟΥ	0,464
ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,401	ΒΟΛΟΥ	0,397	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,464
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,401	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,396	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,453
ΡΟΔΟΥ	0,401	ΛΕΣΒΟΥ	0,394	ΒΟΛΟΥ	0,438
ΠΕΛΛΑΣ	0,398	ΔΡΑΜΑΣ	0,385	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,436
ΚΑΒΑΛΑΣ	0,371	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,364	ΠΕΛΛΑΣ	0,435
ΚΟΖΑΝΗΣ	0,348	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,361	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,433
ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,344	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,359	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,432
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,333	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,358	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,401
ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,332	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,352	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,397
ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,309	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,348	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,396
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,289	ΧΑΝΙΩΝ	0,286	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,367
ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,276	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,249	ΧΑΝΙΩΝ	0,315
ΧΑΝΙΩΝ	0,272	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,242	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,282
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,235	ΧΙΟΥ	0,227	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,275

8.2 ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Δ Ε Ι Κ Τ Η Σ Ε Π Ε Ν Δ Υ Σ Ε Ω Ν						
(ΑΥΞΟΥΣΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ)						
ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ / ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ						
	ΔΗΜΟΙ	2014	ΔΗΜΟΙ	2015	ΔΗΜΟΙ	2016
1	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,049	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,097	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,044
2	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,09	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,135	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,075
3	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,121	ΒΟΛΟΥ	0,141	ΒΟΛΟΥ	0,114
4	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,131	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,15	ΡΟΔΟΥ	0,121
5	ΒΟΛΟΥ	0,156	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,165	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,124
6	ΧΑΝΙΩΝ	0,16	ΡΟΔΟΥ	0,169	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,126
7	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,163	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,19	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,129
8	ΡΟΔΟΥ	0,173	ΣΕΡΡΩΝ	0,198	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,138
9	ΛΕΣΒΟΥ	0,19	ΛΕΣΒΟΥ	0,217	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,15
10	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,198	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,22	ΣΕΡΡΩΝ	0,152
11	ΣΕΡΡΩΝ	0,208	ΧΑΝΙΩΝ	0,224	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,157
12	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,219	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,231	ΧΑΝΙΩΝ	0,159
13	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,232	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,239	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,168
14	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,241	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,247	ΠΕΛΛΑΣ	0,172
15	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,248	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,258	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,191
16	ΠΕΛΛΑΣ	0,257	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,272	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,195
17	ΧΙΟΥ	0,271	ΠΕΛΛΑΣ	0,276	ΔΡΑΜΑΣ	0,207
18	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,283	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,3	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,214
19	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,288	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,322	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,217
20	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,298	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,35	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,246
21	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,324	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,365	ΛΕΣΒΟΥ	0,252
22	ΔΡΑΜΑΣ	0,327	ΔΡΑΜΑΣ	0,366	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,267
23	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,362	ΧΙΟΥ	0,37	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,272
24	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,372	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,405	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,278
25	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,414	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,446	ΧΙΟΥ	0,326
26	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,437	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,506	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,338
27	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,474	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,533	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,375
28	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,536	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,605	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,488
29	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,66	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,656	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,531

ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
(ΦΘΙΝΟΥΣΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ)

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ / ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ

ΔΗΜΟΙ	2014	ΔΗΜΟΙ	2015	ΔΗΜΟΙ	2016
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,66	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,656	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,531
ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,536	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,605	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,488
ΚΑΒΑΛΑΣ	0,474	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,533	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,375
ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,437	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,506	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,338
ΚΟΖΑΝΗΣ	0,414	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,446	ΧΙΟΥ	0,326
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,372	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,405	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,278
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,362	ΧΙΟΥ	0,37	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,272
ΔΡΑΜΑΣ	0,327	ΔΡΑΜΑΣ	0,366	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,267
ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,324	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,365	ΛΕΣΒΟΥ	0,252
ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,298	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,35	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,246
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,288	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,322	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,217
ΕΔΕΣΣΑΣ	0,283	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,3	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,214
ΧΙΟΥ	0,271	ΠΕΛΛΑΣ	0,276	ΔΡΑΜΑΣ	0,207
ΠΕΛΛΑΣ	0,257	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,272	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,195
ΒΕΡΟΙΑΣ	0,248	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,258	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,191
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,241	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,247	ΠΕΛΛΑΣ	0,172
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,232	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,239	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,168
ΝΑΟΥΣΑΣ	0,219	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,231	ΧΑΝΙΩΝ	0,159
ΣΕΡΡΩΝ	0,208	ΧΑΝΙΩΝ	0,224	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,157
ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,198	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,22	ΣΕΡΡΩΝ	0,152
ΛΕΣΒΟΥ	0,19	ΛΕΣΒΟΥ	0,217	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,15
ΡΟΔΟΥ	0,173	ΣΕΡΡΩΝ	0,198	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,138
ΠΑΤΡΕΩΝ	0,163	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,19	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,129
ΧΑΝΙΩΝ	0,16	ΡΟΔΟΥ	0,169	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,126
ΒΟΛΟΥ	0,156	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,165	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,124
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,131	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	0,15	ΡΟΔΟΥ	0,121
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,121	ΒΟΛΟΥ	0,141	ΒΟΛΟΥ	0,114
ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,09	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,135	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,075
ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,049	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,097	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,044

8.3 ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

		ΔΕΙΚΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ			ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ		
		ΣΥΝΟΛΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ / ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ			ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ / ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΞΟΔΑ		
	ΔΗΜΟΙ	2014	2015	2016	2014	2015	2016
1	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	0,542	0,527	0,612	0,241	0,247	0,129
2	ΔΡΑΜΑΣ	0,522	0,475	0,598	0,327	0,366	0,207
3	ΚΑΒΑΛΑΣ	0,371	0,385	0,533	0,474	0,405	0,267
4	ΒΕΡΟΙΑΣ	0,499	0,501	0,555	0,248	0,272	0,124
5	ΕΔΕΣΣΑΣ	0,491	0,397	0,438	0,283	0,239	0,138
6	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	0,401	0,408	0,432	0,298	0,300	0,278
7	ΝΑΟΥΣΑΣ	0,458	0,394	0,464	0,219	0,322	0,246
8	ΠΕΛΛΑΣ	0,398	0,401	0,436	0,257	0,276	0,172
9	ΣΕΡΡΩΝ	0,637	0,644	0,626	0,208	0,198	0,152
10	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	0,496	0,469	0,492	0,131	0,135	0,075
11	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	0,235	0,227	0,522	0,660	0,656	0,272
12	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	0,333	0,364	0,499	0,362	0,365	0,157
13	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	0,469	0,459	0,597	0,372	0,350	0,191
14	ΚΟΖΑΝΗΣ	0,348	0,361	0,397	0,414	0,446	0,375
15	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	0,309	0,249	0,275	0,437	0,533	0,488
16	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	0,332	0,352	0,396	0,198	0,150	0,150
17	ΒΟΛΟΥ	0,501	0,537	0,585	0,156	0,141	0,114
18	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	0,509	0,481	0,485	0,121	0,165	0,126
19	ΠΑΤΡΕΩΝ	0,423	0,459	0,435	0,163	0,190	0,217
20	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	0,276	0,242	0,282	0,536	0,605	0,531
21	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	0,461	0,452	0,464	0,090	0,097	0,044
22	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	0,344	0,348	0,453	0,049	0,506	0,338
23	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	0,432	0,456	0,475	0,324	0,258	0,214
24	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	0,401	0,466	0,498	0,288	0,231	0,195
25	ΛΕΣΒΟΥ	0,498	0,501	0,503	0,190	0,217	0,252
26	ΧΙΟΥ	0,463	0,396	0,433	0,271	0,370	0,326
27	ΡΟΔΟΥ	0,401	0,359	0,367	0,173	0,169	0,121
28	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	0,289	0,286	0,315	0,232	0,220	0,168
29	ΧΑΝΙΩΝ	0,272	0,358	0,401	0,160	0,224	0,159

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

9.1 ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΔΗΜΩΝ ΜΕ ΒΑΑ

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΔΗΜΩΝ ΜΕ ΒΑΑ					
2014		2015		2016	
ΑΓΡΙΝΙΟΥ	494	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	503	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	503
ΑΘΗΝΑΙΩΝ	3795	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	4256	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	4856
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	361	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	381	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	380
ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	194	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	201	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	200
ΒΕΡΟΙΑΣ	268	ΒΕΡΟΙΑΣ	281	ΒΕΡΟΙΑΣ	273
ΒΟΛΟΥ	723	ΒΟΛΟΥ	739	ΒΟΛΟΥ	738
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	185	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	146	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	180
ΔΡΑΜΑΣ	262	ΔΡΑΜΑΣ	271	ΔΡΑΜΑΣ	284
ΕΔΕΣΣΑΣ	124	ΕΔΕΣΣΑΣ	136	ΕΔΕΣΣΑΣ	133
ΕΟΡΔΑΙΑΣ	228	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	247	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	241
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	708	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	718	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	766
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	2412	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	2907	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	2843
ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	568	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	566	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	552
ΚΑΒΑΛΑΣ	355	ΚΑΒΑΛΑΣ	376	ΚΑΒΑΛΑΣ	357
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	350	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	382	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	413
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	221	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	234	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	226
ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	362	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	378	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	376
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	566	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	554	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	542
ΚΟΖΑΝΗΣ	409	ΚΟΖΑΝΗΣ	435	ΚΟΖΑΝΗΣ	434
ΛΕΣΒΟΥ	416	ΛΕΣΒΟΥ	273	ΛΕΣΒΟΥ	403
ΝΑΟΥΣΑΣ	134	ΝΑΟΥΣΑΣ	132	ΝΑΟΥΣΑΣ	138
ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	184	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	184	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	180
ΠΑΤΡΕΩΝ	1036	ΠΑΤΡΕΩΝ	1060	ΠΑΤΡΕΩΝ	1038
ΠΕΛΛΑΣ	277	ΠΕΛΛΑΣ	285	ΠΕΛΛΑΣ	290
ΡΟΔΟΥ	1148	ΡΟΔΟΥ	1143	ΡΟΔΟΥ	1118
ΣΕΡΡΩΝ	373	ΣΕΡΡΩΝ	363	ΣΕΡΡΩΝ	354
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	154	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	152	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	153
ΧΑΝΙΩΝ	464	ΧΑΝΙΩΝ	463	ΧΑΝΙΩΝ	473
ΧΙΟΥ	308	ΧΙΟΥ	301	ΧΙΟΥ	297

**ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΔΗΜΩΝ ΜΕ ΒΑΑ
(ΑΥΞΟΥΣΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ)**

2014		2015		2016	
ΕΔΕΣΣΑΣ	124	ΝΑΟΥΣΑΣ	132	ΕΔΕΣΣΑΣ	133
ΝΑΟΥΣΑΣ	134	ΕΔΕΣΣΑΣ	136	ΝΑΟΥΣΑΣ	138
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	154	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	146	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	153
ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	184	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	152	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	180
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	185	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	184	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	180
ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	194	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	201	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	200
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	221	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	234	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	226
ΕΟΡΔΑΙΑΣ	228	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	247	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	241
ΔΡΑΜΑΣ	262	ΔΡΑΜΑΣ	271	ΒΕΡΟΙΑΣ	273
ΒΕΡΟΙΑΣ	268	ΛΕΣΒΟΥ	273	ΔΡΑΜΑΣ	284
ΠΕΛΛΑΣ	277	ΒΕΡΟΙΑΣ	281	ΠΕΛΛΑΣ	290
ΧΙΟΥ	308	ΠΕΛΛΑΣ	285	ΧΙΟΥ	297
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	350	ΧΙΟΥ	301	ΣΕΡΡΩΝ	354
ΚΑΒΑΛΑΣ	355	ΣΕΡΡΩΝ	363	ΚΑΒΑΛΑΣ	357
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	361	ΚΑΒΑΛΑΣ	376	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	376
ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	362	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	378	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	380
ΣΕΡΡΩΝ	373	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	381	ΛΕΣΒΟΥ	403
ΚΟΖΑΝΗΣ	409	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	382	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	413
ΛΕΣΒΟΥ	416	ΚΟΖΑΝΗΣ	435	ΚΟΖΑΝΗΣ	434
ΧΑΝΙΩΝ	464	ΧΑΝΙΩΝ	463	ΧΑΝΙΩΝ	473
ΑΓΡΙΝΙΟΥ	494	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	503	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	503
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	566	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	554	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	542
ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	568	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	566	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	552
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	708	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	718	ΒΟΛΟΥ	738
ΒΟΛΟΥ	723	ΒΟΛΟΥ	739	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	766
ΠΑΤΡΕΩΝ	1036	ΠΑΤΡΕΩΝ	1060	ΠΑΤΡΕΩΝ	1038
ΡΟΔΟΥ	1148	ΡΟΔΟΥ	1143	ΡΟΔΟΥ	1118
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	2412	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	2907	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	2843
ΑΘΗΝΑΙΩΝ	3795	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	4256	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	4856

**ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΔΗΜΩΝ ΜΕ ΒΑΑ
(ΦΘΙΝΟΥΣΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ)**

2014		2015		2016	
ΑΘΗΝΑΙΩΝ	3795	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	4256	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	4856
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	2412	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	2907	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	2843
ΡΟΔΟΥ	1148	ΡΟΔΟΥ	1143	ΡΟΔΟΥ	1118
ΠΑΤΡΕΩΝ	1036	ΠΑΤΡΕΩΝ	1060	ΠΑΤΡΕΩΝ	1038
ΒΟΛΟΥ	723	ΒΟΛΟΥ	739	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	766
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	708	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	718	ΒΟΛΟΥ	738
ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	568	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	566	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	552
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	566	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	554	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	542
ΑΓΡΙΝΙΟΥ	494	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	503	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	503
ΧΑΝΙΩΝ	464	ΧΑΝΙΩΝ	463	ΧΑΝΙΩΝ	473
ΛΕΣΒΟΥ	416	ΚΟΖΑΝΗΣ	435	ΚΟΖΑΝΗΣ	434
ΚΟΖΑΝΗΣ	409	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	382	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	413
ΣΕΡΡΩΝ	373	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	381	ΛΕΣΒΟΥ	403
ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	362	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	378	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	380
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	361	ΚΑΒΑΛΑΣ	376	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	376
ΚΑΒΑΛΑΣ	355	ΣΕΡΡΩΝ	363	ΚΑΒΑΛΑΣ	357
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	350	ΧΙΟΥ	301	ΣΕΡΡΩΝ	354
ΧΙΟΥ	308	ΠΕΛΛΑΣ	285	ΧΙΟΥ	297
ΠΕΛΛΑΣ	277	ΒΕΡΟΙΑΣ	281	ΠΕΛΛΑΣ	290
ΒΕΡΟΙΑΣ	268	ΛΕΣΒΟΥ	273	ΔΡΑΜΑΣ	284
ΔΡΑΜΑΣ	262	ΔΡΑΜΑΣ	271	ΒΕΡΟΙΑΣ	273
ΕΟΡΔΑΙΑΣ	228	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	247	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	241
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	221	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	234	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	226
ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	194	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	201	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	200
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	185	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	184	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	180
ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	184	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	152	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	180
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	154	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	146	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	153
ΝΑΟΥΣΑΣ	134	ΕΔΕΣΣΑΣ	136	ΝΑΟΥΣΑΣ	138
ΕΔΕΣΣΑΣ	124	ΝΑΟΥΣΑΣ	132	ΕΔΕΣΣΑΣ	133

9.2 ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΙΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

ΔΗΜΩΝ ΜΕ ΒΑΑ

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΔΗΜΩΝ ΜΕ ΒΑΑ			
ΩΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΟΓΙΖΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ: ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ - ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ - ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ			
ΔΗΜΟΙ	2014	2015	2016
ΑΓΡΙΝΙΟΥ	23	32	53
ΑΘΗΝΑΙΩΝ	21	19	14
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	19	19	22
ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	10	11	20
ΒΕΡΟΙΑΣ	5	3	6
ΒΟΛΟΥ	12	10	11
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2	3	22
ΔΡΑΜΑΣ	15	32	34
ΕΔΕΣΣΑΣ	10	7	7
ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2	2	2
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	10	9	5
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	47	32	32
ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	4	6	3
ΚΑΒΑΛΑΣ	6	8	9
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	15	16	4
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	3	2	3
ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	6	5	5
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	31	29	27
ΚΟΖΑΝΗΣ	7	10	10
ΛΕΣΒΟΥ	32	63	66
ΗΡΩΙΚΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	11	13	21
ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	12	13	22
ΠΑΤΡΕΩΝ	57	66	69
ΠΕΛΛΑΣ	6	7	6
ΡΟΔΟΥ	4	4	10
ΣΕΡΡΩΝ	6	5	5
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	1	1	1
ΧΑΝΙΩΝ	14	51	77
ΧΙΟΥ	54	56	57

**ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΔΗΜΩΝ ΜΕ ΒΑΑ
(ΑΥΞΟΥΣΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ)**

ΩΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΟΓΙΖΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ:
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ - ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ - ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

2014		2015		2016	
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	1	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	1	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	1
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2
ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	2	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	3
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	3	ΒΕΡΟΙΑΣ	3	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	3
ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	4	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	3	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	4
ΡΟΔΟΥ	4	ΡΟΔΟΥ	4	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	5
ΒΕΡΟΙΑΣ	5	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	5	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	5
ΚΑΒΑΛΑΣ	6	ΣΕΡΡΩΝ	5	ΣΕΡΡΩΝ	5
ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	6	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	6	ΒΕΡΟΙΑΣ	6
ΠΕΛΛΑΣ	6	ΕΔΕΣΣΑΣ	7	ΠΕΛΛΑΣ	6
ΣΕΡΡΩΝ	6	ΠΕΛΛΑΣ	7	ΕΔΕΣΣΑΣ	7
ΚΟΖΑΝΗΣ	7	ΚΑΒΑΛΑΣ	8	ΚΑΒΑΛΑΣ	9
ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	10	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	9	ΚΟΖΑΝΗΣ	10
ΕΔΕΣΣΑΣ	10	ΒΟΛΟΥ	10	ΡΟΔΟΥ	10
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	10	ΚΟΖΑΝΗΣ	10	ΒΟΛΟΥ	11
ΗΡΩΙΚΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	11	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	11	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	14
ΒΟΛΟΥ	12	ΗΡΩΙΚΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	13	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	20
ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	12	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	13	ΗΡΩΙΚΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	21
ΧΑΝΙΩΝ	14	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	16	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	22
ΔΡΑΜΑΣ	15	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	19	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	22
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	15	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	19	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	22
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	19	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	29	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	27
ΑΘΗΝΑΙΩΝ	21	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	32	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	32
ΑΓΡΙΝΙΟΥ	23	ΔΡΑΜΑΣ	32	ΔΡΑΜΑΣ	34
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	31	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	32	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	53
ΛΕΣΒΟΥ	32	ΧΑΝΙΩΝ	51	ΧΙΟΥ	57
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	47	ΧΙΟΥ	56	ΛΕΣΒΟΥ	66
ΧΙΟΥ	54	ΛΕΣΒΟΥ	63	ΠΑΤΡΕΩΝ	69
ΠΑΤΡΕΩΝ	57	ΠΑΤΡΕΩΝ	66	ΧΑΝΙΩΝ	77

**ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΔΗΜΩΝ ΜΕ ΒΑΑ
(ΦΘΙΝΟΥΣΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ)**

ΩΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΟΓΙΖΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ:
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ - ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ - ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

2014		2015		2016	
ΠΑΤΡΕΩΝ	57	ΠΑΤΡΕΩΝ	66	ΧΑΝΙΩΝ	77
ΧΙΟΥ	54	ΛΕΣΒΟΥ	63	ΠΑΤΡΕΩΝ	69
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	47	ΧΙΟΥ	56	ΛΕΣΒΟΥ	66
ΛΕΣΒΟΥ	32	ΧΑΝΙΩΝ	51	ΧΙΟΥ	57
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	31	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	32	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	53
ΑΓΡΙΝΙΟΥ	23	ΔΡΑΜΑΣ	32	ΔΡΑΜΑΣ	34
ΑΘΗΝΑΙΩΝ	21	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	32	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	32
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	19	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	29	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	27
ΔΡΑΜΑΣ	15	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	19	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	22
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	15	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	19	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	22
ΧΑΝΙΩΝ	14	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	16	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	22
ΒΟΛΟΥ	12	ΗΡΩΙΚΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	13	ΗΡΩΙΚΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	21
ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	12	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	13	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	20
ΗΡΩΙΚΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	11	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	11	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	14
ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	10	ΒΟΛΟΥ	10	ΒΟΛΟΥ	11
ΕΔΕΣΣΑΣ	10	ΚΟΖΑΝΗΣ	10	ΚΟΖΑΝΗΣ	10
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	10	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	9	ΡΟΔΟΥ	10
ΚΟΖΑΝΗΣ	7	ΚΑΒΑΛΑΣ	8	ΚΑΒΑΛΑΣ	9
ΚΑΒΑΛΑΣ	6	ΕΔΕΣΣΑΣ	7	ΕΔΕΣΣΑΣ	7
ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	6	ΠΕΛΛΑΣ	7	ΒΕΡΟΙΑΣ	6
ΠΕΛΛΑΣ	6	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	6	ΠΕΛΛΑΣ	6
ΣΕΡΡΩΝ	6	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	5	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	5
ΒΕΡΟΙΑΣ	5	ΣΕΡΡΩΝ	5	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	5
ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	4	ΡΟΔΟΥ	4	ΣΕΡΡΩΝ	5
ΡΟΔΟΥ	4	ΒΕΡΟΙΑΣ	3	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	4
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	3	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	3	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	3
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	3
ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	2	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	1	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	1	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	1

9.3.1 ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΔΗΜΩΝ ΜΕ ΒΑΑ ΕΤΟΥΣ 2014

ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ			
ΩΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΟΓΙΖΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ:			
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ - ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ - ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ			
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ / ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ			
2014			
ΔΗΜΟΙ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	ΔΕΙΚΤΗΣ
ΑΓΡΙΝΙΟΥ	23	494	0,047
ΑΘΗΝΑΙΩΝ	21	3795	0,006
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	19	361	0,053
ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	10	194	0,052
ΒΕΡΟΙΑΣ	5	268	0,019
ΒΟΛΟΥ	12	723	0,017
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2	185	0,011
ΔΡΑΜΑΣ	15	262	0,057
ΕΔΕΣΣΑΣ	10	124	0,081
ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2	228	0,009
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	10	708	0,014
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	47	2412	0,019
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	4	568	0,007
ΚΑΒΑΛΑΣ	6	355	0,017
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	15	350	0,043
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	3	221	0,014
ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	6	362	0,017
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	31	566	0,055
ΚΟΖΑΝΗΣ	7	409	0,017
ΛΕΣΒΟΥ	32	416	0,077
ΗΡΩΙΚΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	11	134	0,082
ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	12	184	0,065
ΠΑΤΡΕΩΝ	57	1036	0,055
ΠΕΛΛΑΣ	6	277	0,022
ΡΟΔΟΥ	4	1148	0,003
ΣΕΡΡΩΝ	6	373	0,016
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	1	154	0,006
ΧΑΝΙΩΝ	14	464	0,030
ΧΙΟΥ	54	308	0,175

9.3.2 ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΔΗΜΩΝ ΜΕ ΒΑΑ ΕΤΟΥΣ 2015

ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ			
ΩΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΟΓΙΖΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ: ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ - ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ - ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ			
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ / ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ			
2015			
ΔΗΜΟΙ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	ΔΕΙΚΤΗΣ
ΑΓΡΙΝΙΟΥ	32	503	0,064
ΑΘΗΝΑΙΩΝ	19	4256	0,004
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	19	381	0,050
ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	11	201	0,055
ΒΕΡΟΙΑΣ	3	281	0,011
ΒΟΛΟΥ	10	739	0,014
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	3	146	0,021
ΔΡΑΜΑΣ	32	271	0,118
ΕΔΕΣΣΑΣ	7	136	0,051
ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2	247	0,008
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	9	718	0,013
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	32	2907	0,011
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	6	566	0,011
ΚΑΒΑΛΑΣ	8	376	0,021
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	16	382	0,042
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	2	234	0,009
ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	5	378	0,013
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	29	554	0,052
ΚΟΖΑΝΗΣ	10	435	0,023
ΛΕΣΒΟΥ	63	273	0,231
ΗΡΩΙΚΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	13	132	0,098
ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	13	184	0,071
ΠΑΤΡΕΩΝ	66	1060	0,062
ΠΕΛΛΑΣ	7	285	0,025
ΡΟΔΟΥ	4	1143	0,003
ΣΕΡΡΩΝ	5	363	0,014
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	1	152	0,007
ΧΑΝΙΩΝ	51	463	0,110
ΧΙΟΥ	56	301	0,186

9.3.3 ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΔΗΜΩΝ ΜΕ ΒΑΑ ΕΤΟΥΣ 2016

ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

ΩΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΟΓΙΖΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ:
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ - ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ - ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ / ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

2016

ΔΗΜΟΙ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	ΔΕΙΚΤΗΣ
ΑΓΡΙΝΙΟΥ	53	503	0,105
ΑΘΗΝΑΙΩΝ	14	4856	0,003
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	22	380	0,058
ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	20	200	0,100
ΒΕΡΟΙΑΣ	6	273	0,022
ΒΟΛΟΥ	11	738	0,015
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	22	180	0,122
ΔΡΑΜΑΣ	34	284	0,120
ΕΔΕΣΣΑΣ	7	133	0,053
ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2	241	0,008
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	5	766	0,007
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	32	2843	0,011
ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	3	552	0,005
ΚΑΒΑΛΑΣ	9	357	0,025
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	4	413	0,010
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	3	226	0,013
ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	5	376	0,013
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	27	542	0,050
ΚΟΖΑΝΗΣ	10	434	0,023
ΛΕΣΒΟΥ	66	403	0,164
ΗΡΩΙΚΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	21	138	0,152
ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	22	180	0,122
ΠΑΤΡΕΩΝ	69	1038	0,066
ΠΕΛΛΑΣ	6	290	0,021
ΡΟΔΟΥ	10	1118	0,009
ΣΕΡΡΩΝ	5	354	0,014
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	1	153	0,007
ΧΑΝΙΩΝ	77	473	0,163
ΧΙΟΥ	57	297	0,192

**9.4. ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΔΗΜΩΝ
ΜΕ ΒΑΑ ΕΤΩΝ 2014-2016**

ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ												
ΩΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΟΓΙΖΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ: ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ - ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ - ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ												
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ / ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ												
2014				2015				2016				
ΔΗΜΟΙ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	ΔΕΙΚΤΗΣ	ΔΗΜΟΙ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	ΔΕΙΚΤΗΣ	ΔΗΜΟΙ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	ΔΕΙΚΤΗΣ	
ΑΓΡΙΝΙΟΥ	23	494	0,047	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	32	503	0,064	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	53	503	0,105	
ΑΘΗΝΑΙΩΝ	21	3795	0,006	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	19	4256	0,004	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	14	4856	0,003	
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	19	361	0,053	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	19	381	0,050	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	22	380	0,058	
ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	10	194	0,052	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	11	201	0,055	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	20	200	0,100	
ΒΕΡΟΙΑΣ	5	268	0,019	ΒΕΡΟΙΑΣ	3	281	0,011	ΒΕΡΟΙΑΣ	6	273	0,022	
ΒΟΛΟΥ	12	723	0,017	ΒΟΛΟΥ	10	739	0,014	ΒΟΛΟΥ	11	738	0,015	
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2	185	0,011	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	3	146	0,021	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	22	180	0,122	
ΔΡΑΜΑΣ	15	262	0,057	ΔΡΑΜΑΣ	32	271	0,118	ΔΡΑΜΑΣ	34	284	0,120	
ΕΔΕΣΣΑΣ	10	124	0,081	ΕΔΕΣΣΑΣ	7	136	0,051	ΕΔΕΣΣΑΣ	7	133	0,053	
ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2	228	0,009	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2	247	0,008	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2	241	0,008	
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	10	708	0,014	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	9	718	0,013	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	5	766	0,007	
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	47	2412	0,019	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	32	2907	0,011	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	32	2843	0,011	
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	4	568	0,007	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	6	566	0,011	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	3	552	0,005	
ΚΑΒΑΛΑΣ	6	355	0,017	ΚΑΒΑΛΑΣ	8	376	0,021	ΚΑΒΑΛΑΣ	9	357	0,025	
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	15	350	0,043	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	16	382	0,042	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	4	413	0,010	
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	3	221	0,014	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	2	234	0,009	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	3	226	0,013	
ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	6	362	0,017	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	5	378	0,013	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	5	376	0,013	
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	31	566	0,055	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	29	554	0,052	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	27	542	0,050	
ΚΟΖΑΝΗΣ	7	409	0,017	ΚΟΖΑΝΗΣ	10	435	0,023	ΚΟΖΑΝΗΣ	10	434	0,023	
ΛΕΣΒΟΥ	32	416	0,077	ΛΕΣΒΟΥ	63	273	0,231	ΛΕΣΒΟΥ	66	403	0,164	
ΗΡΩΙΚΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	11	134	0,082	ΗΡΩΙΚΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	13	132	0,098	ΗΡΩΙΚΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	21	138	0,152	
ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	12	184	0,065	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	13	184	0,071	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	22	180	0,122	
ΠΑΤΡΕΩΝ	57	1036	0,055	ΠΑΤΡΕΩΝ	66	1060	0,062	ΠΑΤΡΕΩΝ	69	1038	0,066	
ΠΕΛΛΑΣ	6	277	0,022	ΠΕΛΛΑΣ	7	285	0,025	ΠΕΛΛΑΣ	6	290	0,021	
ΡΟΔΟΥ	4	1148	0,003	ΡΟΔΟΥ	4	1143	0,003	ΡΟΔΟΥ	10	1118	0,009	
ΣΕΡΡΩΝ	6	373	0,016	ΣΕΡΡΩΝ	5	363	0,014	ΣΕΡΡΩΝ	5	354	0,014	
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	1	154	0,006	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	1	152	0,007	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	1	153	0,007	
ΧΑΝΙΩΝ	14	464	0,030	ΧΑΝΙΩΝ	51	463	0,110	ΧΑΝΙΩΝ	77	473	0,163	
ΧΙΟΥ	54	308	0,175	ΧΙΟΥ	56	301	0,186	ΧΙΟΥ	57	297	0,192	

ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ (ΦΘΙΝΟΥΣΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ)

ΩΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΟΓΙΖΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ: ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ - ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ - ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ / ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

2014				2015				2016			
ΔΗΜΟΙ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	ΔΕΙΚΤΗΣ	ΔΗΜΟΙ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	ΔΕΙΚΤΗΣ	ΔΗΜΟΙ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	ΔΕΙΚΤΗΣ
ΧΙΟΥ	54	308	0,175	ΛΕΣΒΟΥ	63	273	0,231	ΧΙΟΥ	57	297	0,192
ΗΡΩΙΚΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	11	134	0,082	ΧΙΟΥ	56	301	0,186	ΛΕΣΒΟΥ	66	403	0,164
ΕΔΕΣΣΑΣ	10	124	0,081	ΔΡΑΜΑΣ	32	271	0,118	ΧΑΝΙΩΝ	77	473	0,163
ΛΕΣΒΟΥ	32	416	0,077	ΧΑΝΙΩΝ	51	463	0,110	ΗΡΩΙΚΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	21	138	0,152
ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	12	184	0,065	ΗΡΩΙΚΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	13	132	0,098	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	22	180	0,122
ΔΡΑΜΑΣ	15	262	0,057	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	13	184	0,071	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	22	180	0,122
ΠΑΤΡΕΩΝ	57	1036	0,055	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	32	503	0,064	ΔΡΑΜΑΣ	34	284	0,120
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	31	566	0,055	ΠΑΤΡΕΩΝ	66	1060	0,062	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	53	503	0,105
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	19	361	0,053	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	11	201	0,055	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	20	200	0,100
ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	10	194	0,052	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	29	554	0,052	ΠΑΤΡΕΩΝ	69	1038	0,066
ΑΓΡΙΝΙΟΥ	23	494	0,047	ΕΔΕΣΣΑΣ	7	136	0,051	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	22	380	0,058
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	15	350	0,043	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	19	381	0,050	ΕΔΕΣΣΑΣ	7	133	0,053
ΧΑΝΙΩΝ	14	464	0,030	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	16	382	0,042	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	27	542	0,050
ΠΕΛΛΑΣ	6	277	0,022	ΠΕΛΛΑΣ	7	285	0,025	ΚΑΒΑΛΑΣ	9	357	0,025
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	47	2412	0,019	ΚΟΖΑΝΗΣ	10	435	0,023	ΚΟΖΑΝΗΣ	10	434	0,023
ΒΕΡΟΙΑΣ	5	268	0,019	ΚΑΒΑΛΑΣ	8	376	0,021	ΒΕΡΟΙΑΣ	6	273	0,022
ΚΟΖΑΝΗΣ	7	409	0,017	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	3	146	0,021	ΠΕΛΛΑΣ	6	290	0,021
ΚΑΒΑΛΑΣ	6	355	0,017	ΣΕΡΡΩΝ	5	363	0,014	ΒΟΛΟΥ	11	738	0,015
ΒΟΛΟΥ	12	723	0,017	ΒΟΛΟΥ	10	739	0,014	ΣΕΡΡΩΝ	5	354	0,014
ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	6	362	0,017	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	5	378	0,013	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	5	376	0,013
ΣΕΡΡΩΝ	6	373	0,016	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	9	718	0,013	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	3	226	0,013
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	10	708	0,014	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	32	2907	0,011	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	32	2843	0,011
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	3	221	0,014	ΒΕΡΟΙΑΣ	3	281	0,011	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	4	413	0,010
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2	185	0,011	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	6	566	0,011	ΡΟΔΟΥ	10	1118	0,009
ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2	228	0,009	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	2	234	0,009	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2	241	0,008
ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	4	568	0,007	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2	247	0,008	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	1	153	0,007
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	1	154	0,006	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	1	152	0,007	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	5	766	0,007
ΑΘΗΝΑΙΩΝ	21	3795	0,006	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	19	4256	0,004	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	3	552	0,005
ΡΟΔΟΥ	4	1148	0,003	ΡΟΔΟΥ	4	1143	0,003	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	14	4856	0,003

ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ (ΑΥΞΟΥΣΑΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ)

ΩΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΟΓΙΖΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ: ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ - ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ - ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ / ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

2014				2015				2016			
ΔΗΜΟΙ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	ΔΕΙΚΤΗΣ	ΔΗΜΟΙ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	ΔΕΙΚΤΗΣ	ΔΗΜΟΙ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	ΔΕΙΚΤΗΣ
ΡΟΔΟΥ	4	1148	0,003	ΡΟΔΟΥ	4	1143	0,003	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	14	4856	0,003
ΑΘΗΝΑΙΩΝ	21	3795	0,006	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	19	4256	0,004	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	3	552	0,005
ΦΛΩΡΙΝΑΣ	1	154	0,006	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	1	152	0,007	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	5	766	0,007
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	4	568	0,007	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2	247	0,008	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	1	153	0,007
ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2	228	0,009	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	2	234	0,009	ΕΟΡΔΑΙΑΣ	2	241	0,008
ΓΡΕΒΕΝΩΝ	2	185	0,011	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	6	566	0,011	ΡΟΔΟΥ	10	1118	0,009
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	3	221	0,014	ΒΕΡΟΙΑΣ	3	281	0,011	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	4	413	0,010
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	10	708	0,014	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	32	2907	0,011	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	32	2843	0,011
ΣΕΡΡΩΝ	6	373	0,016	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	9	718	0,013	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	3	226	0,013
ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	6	362	0,017	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	5	378	0,013	ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ	5	376	0,013
ΒΟΛΟΥ	12	723	0,017	ΒΟΛΟΥ	10	739	0,014	ΣΕΡΡΩΝ	5	354	0,014
ΚΑΒΑΛΑΣ	6	355	0,017	ΣΕΡΡΩΝ	5	363	0,014	ΒΟΛΟΥ	11	738	0,015
ΚΟΖΑΝΗΣ	7	409	0,017	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	3	146	0,021	ΠΕΛΛΑΣ	6	290	0,021
ΒΕΡΟΙΑΣ	5	268	0,019	ΚΑΒΑΛΑΣ	8	376	0,021	ΒΕΡΟΙΑΣ	6	273	0,022
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	47	2412	0,019	ΚΟΖΑΝΗΣ	10	435	0,023	ΚΟΖΑΝΗΣ	10	434	0,023
ΠΕΛΛΑΣ	6	277	0,022	ΠΕΛΛΑΣ	7	285	0,025	ΚΑΒΑΛΑΣ	9	357	0,025
ΧΑΝΙΩΝ	14	464	0,030	ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	16	382	0,042	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	27	542	0,050
ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	15	350	0,043	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	19	381	0,050	ΕΔΕΣΣΑΣ	7	133	0,053
ΑΓΡΙΝΙΟΥ	23	494	0,047	ΕΔΕΣΣΑΣ	7	136	0,051	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	22	380	0,058
ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	10	194	0,052	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	29	554	0,052	ΠΑΤΡΕΩΝ	69	1038	0,066
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	19	361	0,053	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	11	201	0,055	ΑΡΓΟΥΣ-ΜΥΚΗΝΩΝ	20	200	0,100
ΚΕΡΚΥΡΑΣ	31	566	0,055	ΠΑΤΡΕΩΝ	66	1060	0,062	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	53	503	0,105
ΠΑΤΡΕΩΝ	57	1036	0,055	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	32	503	0,064	ΔΡΑΜΑΣ	34	284	0,120
ΔΡΑΜΑΣ	15	262	0,057	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	13	184	0,071	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	22	180	0,122
ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	12	184	0,065	ΗΡΩΙΚΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	13	132	0,098	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	22	180	0,122
ΛΕΣΒΟΥ	32	416	0,077	ΧΑΝΙΩΝ	51	463	0,110	ΗΡΩΙΚΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	21	138	0,152
ΕΔΕΣΣΑΣ	10	124	0,081	ΔΡΑΜΑΣ	32	271	0,118	ΧΑΝΙΩΝ	77	473	0,163
ΗΡΩΙΚΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΝΑΟΥΣΑΣ	11	134	0,082	ΧΙΟΥ	56	301	0,186	ΛΕΣΒΟΥ	66	403	0,164
ΧΙΟΥ	54	308	0,175	ΛΕΣΒΟΥ	63	273	0,231	ΧΙΟΥ	57	297	0,192

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την ανάλυση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων, των στοιχείων απολογισμού των υπό μελέτη δήμων και την ανάλυση με αριθμοδείκτες (που αφορούν και στο προσωπικό τους) προέκυψαν συγκεκριμένα συμπεράσματα όσον αφορά στην οικονομική κατάστασή τους, την αξιοποίηση των δυνατοτήτων τους και την ελκυστικότητά τους ως επιλέξιμοι φορείς χρηματοδότησης και συνεπώς δυνατότητας αξιοποίησης των χρηματοδοτικών εργαλείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε χωρικό επίπεδο με άμεση επίδραση στην αντιμετώπιση της κρίσης.

Οι υπό μελέτη δήμοι παρουσιάζουν αυτονομία και ανεξαρτησία καθώς στηρίζονται σε τακτικά έσοδα καθιστώντας τους ικανούς να προγραμματίζουν καλύτερα τις δράσεις τους και να δραστηριοποιούνται αποτελεσματικά στην εξεύρεση πόρων από κοινοτικά και εθνικά προγράμματα. Σημειώνουμε επιπλέον ότι διαθέτουν εξειδικευμένο προσωπικό σε ποσοστό που το καθιστά ικανό να συνεισφέρει στην προετοιμασία ενός φακέλου για ένταξη επιλεγμένων δράσεων στα προγράμματα ΕΣΠΑ και διεκδίκησης χρηματοδοτικών ροών για τον δήμο και ταυτόχρονα να μπορεί να απασχοληθεί προς την κατεύθυνση αυτή χωρίς να παρατηρείται υστέρηση στην ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχονται στους πολίτες.

Κατόπιν της συγκριτικής αξιολόγησης στην οικονομική τους λειτουργία και αξιοποίησης των διαθέσιμων πόρων τους προς τη κατεύθυνση της χρηματοδοτικής μόχλευσης και επίτευξη πρόσβασης σε χρηματοδοτικά εργαλεία, όπως το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (ΤπΔ) και τα Ευρωπαϊκά Ταμεία, διαμορφώνεται με σχετική ασφάλεια το προφίλ που θα πρέπει να διαμορφώσουν οι δήμοι προκειμένου, κατόπιν αξιολόγησης της δυνατότητας ανταπόκρισής τους στις δεσμεύσεις που θα αναλάβουν για να εξασφαλίσουν βιώσιμη ανάπτυξη, να καθίστανται επιλέξιμοι φορείς χρηματοδότησης.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Κατόπιν των ανωτέρω και σύμφωνα με τα όσα αναφέρονται και σε Μελέτη της Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων που συντάχθηκε το έτος 2016 «η σημαντική συνεισφορά των χρηματοδοτικών εργαλείων, που είναι δυνατό να δημιουργηθούν μέσα από πόρους του ΕΣΠΑ, στην κάλυψη των πρόσθετων αναγκών της ελληνικής οικονομίας που έχουν δημιουργηθεί εξαιτίας της παρατεταμένης ύφεσης και η ικανότητα των δήμων για μόχλευση των πόρων, δημιουργεί ένα ισχυρό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα στο σύνολο της οικονομίας».

Οι δήμοι οφείλουν να ενημερωθούν και να προσαρμοστούν στις νέες προκλήσεις καθώς η νέα προγραμματική περίοδος 2014-2020 τους παρέχει ίσως, τη μοναδική δυνατότητα να χρηματοδοτήσουν την τοπική ανάπτυξη και την τοπική κοινωνική πολιτική, να επιτύχουν μόχλευση πόρων και να υποστηριχθούν στην προσπάθειά τους για αποτελεσματική αξιοποίηση του νέου ΕΣΠΑ σε χωρικό επίπεδο που θα συμβάλλει στην τόνωση της απασχόλησης και στην αντιμετώπιση της κρίσης.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Για τον όρο διοίκηση “η συστηματική διάρθρωση των μερών ενός συνόλου” , Βλ. Δημητρόπουλο “Σύστημα Συνταγματικού Δικαίου”, σελ.1288-1289
2. Διακρίνεται από την Ειδική Αυτοδιοίκηση που οργανώνεται με βάση το κριτήριο της καθ'ύλην αρμοδιότητας
3. Μπέσιλα-Βήκα Ευ., “Τοπική Αυτοδιοίκηση Τόμος 1” και “Επιχειρηματική δραστηριότητα των Ο.Τ.Α.
4. Ειδική μελέτη επιστημόνων Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης, «Τριετής Στρατηγική Μεταρρυθμίσεων στη Δημόσια Διοίκηση & την Τοπική Αυτοδιοίκηση 2016-2018», σελ.13-14
5. Γενικά Θέματα Προϋπολογισμού-διαδικασία σύνταξης-ψήφισης. Διαθέσιμο στη δ/ση <http://www.karagilanis.gr/oikonomika/proypologismos.html> [Πρόσβαση Οκτώβριος 2017]
6. ΚΥΑ υπ'αριθμ. οικ. 23976/ 22.7.2016 (ΦΕΚ Β' 2311/26-07-2016) «Παροχή οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των Δήμων, οικονομικού έτους 2017 - τροποποίηση της υπ' αριθμ. 7028/2004 (Β' 253) απόφασης»
7. Ν.3852/2010,Άρθρο 266:Προγραμματισμός, προϋπολογισμός και θέματα οικονομικής διαχείρισης των νέων δήμων
8. ΚΥΑ υπ'αριθμ.οικ.47490/18-12-2012 (ΦΕΚ Β'3390/18-12-2012) «Παροχή οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των Δήμων, οικονομικού έτους 2013-τροποποίηση της αριθμ. 7028/3-2-2004 (ΦΕΚ 253/Β') απόφασης «Καθορισμός του τύπου του προϋπολογισμού των Δήμων και κοινοτήτων»
9. «Νέα χρηματοδοτικά εργαλεία και (τοπική/ περιφερειακή) ανάπτυξη», Νίκη Μαργιολάκη, ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΚΒ' ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ,2014, σελ. 13
10. «Οδικό Χάρτη Μεταρρυθμίσεων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση», που έχει εκπονηθεί από το Κέντρο Ερευνών του Πανεπιστημίου Πειραιώς, 2014
- 11.Ειδική μελέτη επιστημόνων Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης, «Τριετής Στρατηγική Μεταρρυθμίσεων στη Δημόσια Διοίκηση & την Τοπική Αυτοδιοίκηση 2016-2018», σελ.13-14
- 12.Μελέτη της Επιτροπής Οικονομικών της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας με θέμα «Ελάχιστο κόστος λειτουργίας Δήμων & νέο σύστημα κατανομής των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων» (2013)
- 13.Κούγια Ειρήνη (2015), «Η τηρούμενη δημοσιολογιστική διαδικασία στους φορείς Γενικής Κυβέρνησης, Διαφορές-Ομοιότητες, μελέτη περίπτωσης», ΚΓ' Εκπαιδευτική Σειρά, Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης & Αυτοδιοίκησης
14. Ντανάση Κερασία, «Συγκριτική αξιολόγηση της Οικονομικής Λειτουργίας Δήμου. Προτάσεις Αναδιοργάνωσης. Η περίπτωση του δήμου Θηβαίων», 2017

15. Άγγελος Κότιος, Μανώλης Κουτουλάκης «Η Ολοκληρωμένη Προσέγγιση στη Χωρική Ανάπτυξη στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2010» εισήγηση στα πλαίσια διδασκαλίας στο --ΔΔΠΜΣ «Τοπική & Περιφερειακή Ανάπτυξη & Αυτοδιοίκηση» (2016)
16. Άγγελος Κότιος, «Διαχείριση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων για την Τοπική και Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση»
17. Άγγελος Κότιος, «Έννοιες-Διαδικασίες-Συστατικά στοιχεία της Περιφερειακής Πολιτικής της ΕΕ και του ΕΣΠΑ» (2016)
18. Μελέτη της Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων με θέμα «Επικαιροποίηση της εκ των προτέρων αξιολόγησης (ex ante assessment) για τον εκ νέου σχεδιασμό και εφαρμογή των χρηματοδοτικών εργαλείων της ΠΠ 2014-2020 βάσει των νέων δεδομένων της ελληνικής οικονομίας», Νοέμβριος 2016, σελ. 125-126
19. ΕΕΤΑΑ, Οι Δήμοι στο κατώφλι της νέας Προγραμματικής Περιόδου – Τα νέα Χρηματοδοτικά εργαλεία, η οργάνωση της Εταιρικής Σχέσης και της Διαβούλευσης, Αθήνα, http://web1.eetaa.gr/eu2020/01102013_dimoi_eu2020.pdf
20. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2010), ΕΥΡΩΠΗ 2020 Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, https://www.espa.gr/elibrary/%CE%95%CE%95_2020.pdf
21. ΥΠΟΙΑΝ (2014), Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης 2014-2020 (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης – ΕΣΠΑ 2014-2020), Αθήνα
22. ΥΠΕΣ (2014), Οι Κεντρικοί Στόχοι της Πολιτικής Συνοχής της ΕΕ 2014-2020, <http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/teux5051AugSep2014.pdf> -
23. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2011α), Πολιτική Συνοχής 2014-2020 – Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση, Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ISBN 978-92-79-21489-9
24. ΕΡΓΟ Οικονομική Διαχείριση Δήμων – Προϋπολογισμός – Οικονομική Λειτουργία – Προμήθειες, Γ. Γαλανός, 2017